

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ลมหวน บุตรแสนโคตร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ลมหวน บุตรแสนโคตร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ของ นางลมหวน บุตรแสนโคตร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รศ. อุดม พิริยสิงห์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผศ.ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

.....กรรมการ
(ดร.ปัญญา ศิลารัตน์)

.....กรรมการ
(ดร.พัชรี ศิลารัตน์)

คณะสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....คณบดี คณะสังคมศาสตร์
(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ)
วันที่ 8 มกราคม 2559

5620750332049 : สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/การจัดทำแผนพัฒนา/องค์การบริหารส่วนตำบล

นางลมหวน บุตรแสนโคตร: การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด (VILLAGE COMMUNITIES' PARTICIPATION IN DRAWING UP DEVELOPMENT PLANS PF TAMBON KHAM PHIA ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN PHOCHAI, ROI ET PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์, รศ.อุดม พิริยสิงห์, 110 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 123 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านร่วมติดตามประเมินผล และ ด้านร่วมตรวจสอบของแผนพัฒนา 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ 3) ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในเนื้อหาของแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในงบประมาณ ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น

5620750332049: MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.A. Pol. Sc. (GOVERNMENT)
KEYWORDS: PARTICIPATION/DRAWING UP DEVELOPMENT PLAN/TAMBON ADMINISTRATION ORGANIZATION

LOMHOUN BUTSANCHOT : VILLAGE COMMUNITIES' PARTICIPATION IN DRAWING UP DEVELOPMENT PLANS OF TAMBON KHAM PHIA ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN PHOCHAI, ROI ET PROVINCE. ADVISORY COMMITTEES: SUWAT JITJUN, Ph.D.; UDOM PIRIYASING, ASSOCIATE PROFESSOR, 110 PP, B.E. 2558

The purposes of this paper were: 1) to study village communities' participation in drawing up development plans of Tambon Kham Phia Administrative Organization in Roi Et province's Phochai district, 2) to compare their participation in drawing up its development plans to subjects' gender, ages, educational background and careers, and 3) to examine suggestions for participating in drawing up its development plans. The samples were residents living in its authorized area in twelve villages selected as village communities. They comprised village headmen, tambon administrative organization's members, village committees, every career group representative, agriculture representatives, housewife representatives, village volunteers, civil volunteers for disaster mitigation and village residents, numbering 123 individuals. The sampling group was set by comparison out of R.V. Krejcie and D.W. Morgan. The research instrument was five-rating scale questionnaires, with the reliability of the whole ones amounting to 0.94. The statistics used for data analyses encompassed frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (One-way ANOVA).

Outcomes of the research unveil the following findings: 1) Village communities' participation in drawing up development plans of the above administrative organization has been rated 'high' in the overall aspect. Considering a single one, two aspects have been scaled 'high' while other two 'moderate'. All aspects placed in descending order of means were setting upproblems/requirements, participating in drawing up work plans/projects; following up and assessing them and scrutinizing development plans. 2) Statistical hypothesis testing results have found that their genders, ages, educational backgrounds and careers bear significant differences in their participation in drawing up its development plans in both aspects, thereby not being conducive to the established hypotheses. 3) Their suggestions for participating in its development plans have been recommended in descending order of three frequencies that the organization should open up much more opportunities to residents to: scrutinize essence of development plans, audit the budgets, and follow up and assess the projects

มหามกุฏราชวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรศ.อุดม พิริยสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ประธานกรรมการ ผศ.ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ และคณะกรรมการสอบ ดร.ปัญญา ศิลารัตน์ ดร.พัชรี ศิลารัตน์ ที่ให้ความเมตตาในการตรวจสอบข้อบกพร่องจนทำให้สารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร.ประพิศ โบราณมูล และ ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสินและ นางสาวหนูเตือน เงินลี ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้ทางวิชาการ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้ ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือสนับสนุน

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญา และคุณธรรมเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

ลมหวน บุตรแสนโคตร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ข
กิตติกรรมประกาศ..... ค
สารบัญ..... ง
สารบัญตาราง..... จ
บทที่ 1 บทนำ..... 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย..... 2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 3
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม..... 6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผน..... 11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น..... 23
2.4 สภาพพื้นที่ใช้ในการวิจัย..... 28
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 31
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 39
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 39
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 39
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 41
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 42
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 44
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 48
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 48
4.2 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 48
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 49

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 66
5.1 สรุปผล..... 66
5.2 อภิปรายผล..... 68
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 73
บรรณานุกรม..... 76
ภาคผนวก..... 80
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย 81
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องเพื่อการวิจัย..... 83
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล..... 87
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม..... 89
ภาคผนวก จ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)..... 97
ภาคผนวก ฉ แสดงตารางจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) Morgan..... 99
ภาคผนวก ช แต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประชาคมหมู่บ้านประจำปี พ.ศ. 2557..... 101
ประวัติผู้วิจัย..... 109

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ..... 40

4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ 49

4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ..... 49

4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา..... 50

4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ..... 50

4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน..... 51

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวม และรายข้อ..... 52

4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการโดยรวม และรายข้อ..... 53

4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อบต. โดยรวม และรายข้อ..... 54

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล โดยรวม และรายข้อ..... 55

4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ..... 56

4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ..... 57

4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ..... 58

4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ..... 59
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 60
4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 61
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอาชีพ..... 62
4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอาชีพ..... 63
4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 64

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาล ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามารับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส (อมร รักษาสัตย์, 2514 หน้า 15) เพิ่มคุณภาพการทำงานของภาครัฐให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริตเปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ดังนั้น หากพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในระดับท้องถิ่นแล้ว ก็จะส่งผลถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนให้การพัฒนาประเทศในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด บทบาทหน้าที่สำคัญคือการพัฒนาท้องถิ่น ให้เจริญก้าวหน้าตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 กำหนดไว้ (สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537) โดยการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาทุกขั้นตอนตามพระราชบัญญัติการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548 (สำนักคณะกรรมการกฤษฎีกา พระราชบัญญัติการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2548) เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหาความต้องการจนกระทั่งขั้นตอนสุดท้ายคือการติดตามประเมินผล ซึ่งประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละหมู่บ้านเลือกผู้แทนคือประชาคมหมู่บ้านและตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาทุกขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาตำบลสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดปัญหาความต้องการจนกระทั่งขั้นตอนสุดท้ายคือการติดตามและประเมินผล โดยประชาคมซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมตามขั้นตอนดังกล่าว จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าประชาคมแต่ละคนมีปัญหาและข้อจำกัดนานาประการทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลได้อย่างเต็มที่ การจัดทำแผนพัฒนาจึงยังเป็นการระดมความคิดกันในวงแคบเฉพาะผู้บริหาร สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

และประชาคมบางส่วน โดยไม่ได้นำปัญหาความต้องการของประชาชนทุกพื้นที่มาบรรจุในแผนงานโครงการอย่างแท้จริง เมื่อนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณและดำเนินการปฏิบัติตามข้อบัญญัติ จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหา และไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะ บุคลากรซึ่งทำงานในท้องถิ่นจึงสนใจทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน เสนอต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารสวนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาคมที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพต่างกัน

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาคมที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาคมที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาคมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาคมที่ประกอบมีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 180 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยไว้จำแนกเป็น สี่ ด้าน ดังนี้

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ

2) ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ

3) ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา

4) ด้านร่วมปฏิบัติ และติดตามประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนมีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ยขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.4 สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศ และเป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติ และรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา มีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ได้ปรารถนาหรือที่ตั้งไว้ และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประชาคม หมายถึง ประชาชนอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลขามเปี้ย และได้รับเลือกตั้งเป็นตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สาม คน และตัวแทนฝ่ายกลุ่มประชาชน ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรก้าวหน้า ปราชญ์หมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน พระซึ่งชาวบ้านศรัทธา ครูโรงเรียนในหมู่บ้าน หนึ่ง คน ฯลฯ รวมแล้วให้ได้จำนวนสมาชิกประชาคมหมู่บ้านจำนวน 5 – 10% ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน โดยมีการเลือกประธาน และเลขานุการประชาคมหมู่บ้านตำแหน่งละ หนึ่งคน จากผู้แทนฝ่ายกลุ่ม

การมีส่วนร่วมของประชาคม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาคมได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชน

เอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้น

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง แผนพัฒนาสามปี (2558-2560) ขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงานโครงการต่างๆซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ และให้ประชาชนร่วมตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่อแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก็จะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นขอบ

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็น สี่ ด้าน คือ

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ หมายถึง การร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ร่วมการอภิปรายปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่าง ร่วมการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม ร่วมจัดวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล และร่วมตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต.

2) ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ หมายถึง การร่วมวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้านเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขให้ตรงกับปัญหาความต้องการนั้นๆ ร่วมวางนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านอย่างสูงสุด ร่วมค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดวิธีการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน และร่วมตัดสินใจเลือกแผนงานโครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา อบต.

3) ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา หมายถึง การร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว เชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ เข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา

อบต. และตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาอบต.ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต.เห็นชอบ

4) ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล หมายถึง ร่วมปฏิบัติตามแผนงานโครงการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมประสานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต. ร่วมควบคุม ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้ ตามเป้าหมายในแผนพัฒนาของ อบต. ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. ร่วมบำรุงรักษาโครงการที่ อบต.ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป และร่วมประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต.ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต.

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นโดยราษฎรเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ดังนี้

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็น คือ (1) เพศหญิง และ(2) เพศชาย

2) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ สารนิพนธ์ ฉบับนี้ จำแนกเป็นสามช่วงอายุ คือ (1) ไม่เกิน 30 ปี (2) 31 -50 ปี และ(3) 51 ปี ขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็นสามระดับการศึกษา คือ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และ(3) อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

4) ประกอบอาชีพ หมายถึง อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ สารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็นสามกลุ่มอาชีพ คือ (1) เกษตรกร (2) ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว และ (3) ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหารายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
2.4 สภาพทั่วไปของพื้นที่วิจัย
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ความสำคัญอยู่ที่การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล เพื่อกำหนดความต้องการและเข้าร่วมดำเนินการในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

2.1.1 ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน

มีผู้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการรัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนและชุมชนทั้งในรูปของส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม และองค์กร อาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ได้ให้เขามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526, หน้า 20) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆอันมีผลกระทบถึงตัวประชาชน การที่สามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องรับปรัชญาที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ต้องมีโอกาสและได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง

สุจินต์ ดาววีระกุล (2527, หน้า 11) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชน

เอง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตัวเอง และมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ได้ปรารถนาหรือที่ตั้งไว้

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้การกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิก ในการมีส่วนร่วม ประชาชน ได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตังเอง

นิพัทธเวช สืบแสง (2526, หน้า 10) ได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของงานร่วม เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและดำเนินการของประชาชนเองโดยที่กระบวนของการมีส่วนร่วมนั้น เป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหาหรือกำหนดปัญหาของชุมชน สาเหตุของปัญหาวิธีแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน และประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา

ปรัชญา เวสารัชธ์ (2528, หน้า 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่าเป็นการที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายาม หรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรม ซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชนและการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

(1) มีประชาชนเข้าเกี่ยวข้องในกิจกรรมพัฒนา

(2) ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างสุดตัว เช่น ความรู้ ความสามารถ ความคิด แรงงาน หรือทรัพยากรอย่างเช่น เงินทุนวัสดุกิจกรรมการพัฒนา

ดุษฎี อายุวัฒน์ (2527, หน้า 36-38) และคณะกล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุดโดยที่การร่วมอาจร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมทั้งรายบุคคล กลุ่มคน จนถึงองค์กรซึ่งมีความสอดคล้องกัน การเข้ามารับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงพึงประสงค์ สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ โดยเป็นตัวนำในการกระทำกิจกรรมทุกขั้นตอน คือ ขั้นประเมินปัญหา ขั้นวางแผน ขั้นการดำเนินงาน ขั้นการจัดสรรให้ชุมชนได้รับประโยชน์ และขั้นการติดตามประเมินผล และร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพ

2.1.2 รูปแบบ ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527, หน้า 14) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไว้ ดังนี้

1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

2) คิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3) ร่วมนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาความต้องการของชุมชน

4) ร่วมตัดสินในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6) ร่วมลงทุนกิจกรรมโครงการของชุมชนมีขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน

7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 19-23) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน มีรูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรการจัดตั้งของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนต่างๆ

2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนประชาชน เช่น กรรมการรวมกลุ่ม ชุมชน กรรมการ กลุ่มเลี้ยงไหม คณะกรรมการหมู่บ้าน

3) การมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (Open-Participation) โดยผ่านผู้แทนที่ไม่ใช่องค์กรของประชาชน เช่น สถาบัน หน่วยงานที่เชิญชวน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยสรุปเป็นแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ คือ การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของชุมชน หมู่บ้าน ตำบล โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับมาตรฐานการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นในกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วมศึกษาและกำหนดปัญหา ได้แก่ สำรวจข้อมูลร่วมประชุมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาร่วมตัดสินใจสาเหตุแท้จริงของปัญหา และร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

(2) การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ได้แก่ ร่วมออกแรงงาน ร่วมออกวัตถุ ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

(3) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ ร่วมเป็นกรรมการติดตามสำรวจความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน

(4) การมีส่วนร่วมอื่นๆ ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนการเปิดเผยข้อมูลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1) ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้น นับว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาชนบท โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนในชนบท มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้มีผู้ให้แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐ หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้กับประชาชนทั้งในรูปของส่วนบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหลายเรื่องรวมกัน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่คณะกรรมการ ประชาชนทุกคนในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการดำเนินงาน แสดงความคิดเห็นและร่วมพิจารณากำหนดปัญหาความต้องการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ให้สามารถที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของตนเอง ดังนั้นรัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนี้

(1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดความต้องการของชุมชน

(2) ร่วมพัฒนาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์และสนองความต้องการมากขึ้น

(3) ร่วมวางนโยบายและแผนงานหรือกิจกรรม

(4) ร่วมตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีขีดจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยการมีส่วนร่วม

(5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(6) ร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

(7) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ทั้งโดยเอกชนรัฐบาลให้ได้ประโยชน์ตลอดไป

จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นขบวนการที่ประชาชนมีการร่วมมือร่วมใจในการระบุปัญหา ความต้องการ การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่ตนประสบอยู่และตกลงร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมนั้นให้บรรลุผลเพื่อประโยชน์ของชุมชนนั้น

2.1.4 ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน

เกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ดังนี้

กรรณนิกา ชมดี (2544, หน้า 10) ได้สรุปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

(1) การมีส่วนร่วมประชุม

(2) การมีส่วนร่วมออกเงิน

(3) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ

(4) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

(5) การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์

(6) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน

(7) การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค

(8) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม

(9) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง

(10) การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

ทวีทอง หงส์วิวัตน์ (2537, หน้า 26) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของนโยบายพัฒนา คือ

(1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

(2) ร่วมกันค้นหาและสร้างรูปแบบ วิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนรวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

(3) ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน

(4) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

(5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(6) ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการในชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

(7)ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

(8)ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

2.1.5 กระบวนการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา นับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาไว้ดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2529, หน้า 2) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาชนบทว่า ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรม การลงทุนและการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล

กาญจนา แก้วเทพ (2530, หน้า 33) กล่าวว่าปัจจัยสร้างสรรค์ที่ขาดไม่ได้ สำหรับระบบพึ่งตนเอง ดังนี้

1) จิตสำนึกและความตื่นตัว ให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองในหลักการที่ว่าคนจนสามารถช่วยเหลือตนเองพร้อมๆกับช่วยเหลือผู้อื่นได้

2) การตั้งองค์กร การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ใช่เรื่องปัจเจกบุคคล แต่ต้องเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน

3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มทุกคน สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4) การสำแดงศักยภาพ ศักยภาพของกลุ่ม สามารถแสดงออกได้สองทาง คือ

(1) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแสดงพลังความสามัคคีในกลุ่ม เพื่อลดการพึ่งพาหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลภายนอก

(2) การต่อรองกับภายนอก เป็นการแสดงพลังที่มีอยู่ด้วยการต่อรองกับกลุ่มภายนอก ทั้งทางด้านราคา หรือบริการ หรือเพื่อรักษาความเป็นอิสระของกลุ่ม ซึ่งการแสดงพลังของกลุ่ม ทั้ง 2 วิธี จะต้องมีความสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพัฒนาตัดสินใจ การปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การที่สามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาชนบท เพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาพัฒนาชุมชนที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องยอมรับความบริสุทธิ์ใจด้วยว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้าเขามีโอกาสและได้รับการชี้แนะ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผน

2.2.1 ความหมายของการวางแผน

ศดายุ ธัญน้อย (2548, หน้า 123) อธิบายว่า “การวางแผน คือ กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบายโครงการ และวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น”

2.2.2 กระบวนการวางแผน

ศดายุ ธัญน้อย, (2548, หน้า 29) ได้อธิบายว่า “ขั้นตอนหรือกระบวนการวางแผนสิบสองขั้น” ประกอบด้วย

1) เลือกวัตถุประสงค์ (Choose Objective) วัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายหรือจุดสุดท้ายของการวางแผน ต้องชัดเจนแน่นอน

2) บอกกล่าววัตถุประสงค์ให้ผู้อื่นทราบ (Communicate Objective) คนทำงานร่วมกันจะต้องทราบวัตถุประสงค์ทุกระดับขององค์กร

3) การกำหนดข้อสันนิษฐาน ซึ่งหมายถึง ประเมินอนาคตหรือการพยากรณ์

4) สำรวจทรัพยากร (Survey Resources) เป็นการตรวจเพื่อให้แน่ใจว่า การทำให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์นั้นมีความเป็นไปได้

5) กำหนดนโยบาย (Establish Policies) เพื่อเป็นแนวทางกว้างๆสำหรับยึดเป็นหลักในการทำงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

6) ระบุทางเลือก (Identify Alternative) เพื่อที่จะตัดสินใจให้ถูกต้อง และเหมาะสมนั้นจะต้องรู้ทางเลือกทั้งหมดซึ่งเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้

7) เปรียบเทียบทางเลือก (Compare Alternative) เป็นการประเมินทางเลือกทั้งหลายที่มีอยู่เพื่อดูความเป็นไปได้หรือเพื่อดูว่าจะทำได้หรือไม่

8) เลือกแนวทางของการกระทำ (Choose a Course of Action) เมื่อประเมินทางเลือก พร้อมทั้งเปรียบเทียบแล้วจะต้องตัดสินใจเลือกเอาทางที่เหมาะสมที่สุด

9) สร้างแนวปฏิบัติและกฎเกณฑ์ (Create Procedures and Action) กำหนดแนวทางอย่างละเอียดของการกระทำโดยมีนโยบายเป็นกรอบ และจะบอกถึง ขั้นตอนเป็นลำดับไปจนจบเป็นกระบวนการส่วนกฎเกณฑ์นั้นจะเป็นข้อกำหนดเดียวโดดๆไม่มีความต่อเนื่อง

10) กำหนดงบประมาณ (Establish Budgets) งบประมาณเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติงานที่สำคัญ ทรัพยากรทุกอย่างสามารถระบุในลักษณะของงบประมาณได้และถือเป็นแผนทางการเงินด้วย

11) กำหนดตารางเวลา (Establish Time Tables) โดยมีจุดเริ่มต้น และสิ้นสุดของแต่ละกิจกรรมโดยอาศัยเทคนิคด้านแผนภูมิและ PERT เป็นต้น

12)ตัดสินใจในเรื่องมาตรฐาน (Decide on Standard) เพื่อวัดการปฏิบัติงานตามแผน

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2541, หน้า 35) อธิบายว่า “การวางแผนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีการตัดสินใจร่วมกันเป็นการคาดคะเนในอนาคตและการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยทางเลือกที่ดีที่สุด”การวางแผนจึงประกอบด้วยกระบวนการกว้างๆดังนี้

1) ขั้นตอนการจัดแผน ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ คือ

(1) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ

(2) การวิเคราะห์แนวทางนโยบาย ตลอดจนคำสั่งและข้อจำกัดในด้านต่างๆ

(3) การพิจารณาปัญหา ดูความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอื่น

(4) การกำหนดวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายที่สนองต่อความต้องการของประชาชน และสามารถนำไปปฏิบัติได้

2) ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะจะต้องอาศัยการประสานระหว่างนักวางแผนกับนักปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผนมีขั้นตอนต่างๆดังนี้

(1) ศึกษาโครงการ โดยดูจุดประสงค์ แนวทางปฏิบัติ ความเป็นไปได้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

(2) จัดแบ่งงานความรับผิดชอบ ทรัพยากร กลยุทธ์ สถานที่ เวลา ตลอดจนบุคลากร

(3) ควบคุมงานโดยอาศัยงบประมาณ ควบคุมกำหนดการ การนิเทศน์งาน การสื่อสาร การแก้ไขแผนโครงการที่มีปัญหา การรายงานความก้าวหน้า

3) ขั้นติดตามและประเมินผล

(1) ตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

(2) ประเมินผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับตามที่กำหนด ไว้ในวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของโครงการ รวมทั้งผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากโครงการด้วย

(3) การรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงการต่อไป

(4) ประเมินความก้าวหน้าผลกระทบของโครงการเพื่อปรับปรุงแผนสำหรับโครงการ

2.2.3 หลักสำคัญของการวางแผน

การวางแผนเป็นกระบวนการสำคัญขั้นหนึ่งในการบริหาร การบริหารงานจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน หลักการสำคัญที่ควรคำนึงในการวางแผนหรือสิ่งที่ควรพิจารณามีดังนี้

1) การวางแผนควรกระทำเมื่อใด โดยปกติการวางแผนนั้นควรจะได้เริ่มปฏิบัติจัดทำขณะที่เริ่มดำเนินงานเป็นเป็นอันดับแรก ต่อจากนั้นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าองค์การอาจจัดวางแผนอีกเมื่อ

เริ่มงานใหม่ เมื่อมีการปรับปรุงงานใหม่ ในกรณีฉุกเฉิน หรือเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติ จึงปรับปรุงแผนงานเสียใหม่ก็ได้ดังนี้เป็นต้น

2) วัตถุประสงค์ และนโยบาย จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ชัดเจน เพราะวัตถุประสงค์และนโยบายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดของการวางแผน หากไม่ทำความเข้าใจให้ดีเสียแต่ต้น หรือเข้าใจในสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ผิดพลาดแล้ว แผนงานที่กำหนดขึ้นก็จะล้มเหลวและไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง

3) ปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการวางแผนที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ คน เงิน วัสดุ สิ่งของสถานที่ และเวลาที่จะต้องเตรียมให้พร้อม

4) วิธีดำเนินงานตามแผนดังกล่าวคือ เมื่อได้วางแผนขึ้นแล้วจะต้องพิจารณาหาลู่ทาง หรือวิธีการที่จะดำเนินงานตามแผนที่กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าให้ได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้กำหนดขึ้นเป็นแผนที่สามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้ควรจะได้คำนึงถึงการวางมาตรการในการควบคุมการดำเนินงาน

5) คำนึงถึงภูมิศาสตร์ สภาวะแวดล้อม ดินฟ้าอากาศคุณค่าทางสังคม พฤติกรรมของคน คลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นที่ยึดถือของคนกลุ่มนั้น

บุญมา ทวิภักดิ์ (2545, หน้า 26) กล่าวถึงหลักสำคัญของการวางแผนไว้ 4 ประการ คือ

1) ต้องมาจากวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นอันดับแรก ความต้องการขององค์การถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ ซึ่งวัตถุประสงค์จะต้องมาก่อนการวางแผน ฉะนั้นการกระทำตามแผนจึงเป็นสิ่งที่ทำให้วัตถุประสงค์ของแผนงานบรรลุตามเป้าหมาย

2) แผน หรือการวางแผนจะเกิดขึ้นมาก่อนการจัดองค์การหรือหน่วยงาน (Primary of Planning) คือการจัดการ (Organizing) การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรมการปฏิบัติทางวินัยต่อบุคคล (Staffing) การอำนวยการให้การดำเนินงานภายในหน่วยงานเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ (Directing) และระบบของการควบคุมงาน (Controlling) ทั้งนี้เพื่อการการปฏิบัติที่สนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน แต่การวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นอันดับแรกก่อนงานเหล่านี้จะเกิดขึ้น และเป็นพื้นฐานที่จะทำให้งานดังกล่าวประสานงานกันอย่างถ่องแท้

3) การวางแผนเป็นงานที่ปฏิบัติอยู่ทุกขั้นตอนของผู้ปฏิบัติงาน (Pervasiveness of Planning) ถึงแม้นักบริหารจะมีงานด้านอื่นๆมากแต่งานวางแผนนักบริหารก็ต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหน้าที่โดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม การบริหารงานในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า

4) เครื่องช่วยหรือประสิทธิภาพของแผนนั้น (Efficiency of Plans) อาจวัดได้โดยอาศัยเครื่องช่วยต่างๆ เช่น เงิน วัสดุ การบริหาร และกำลังคน

สรุปได้ว่า การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญต่อการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาวัตถุประสงค์ นโยบาย ข้อมูลข่าวสาร และรวบรวมวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรที่มีความสามารถด้านการวางแผนเพื่อสนับสนุนให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จ

2.2.4 ประเภทของแผน

การวางแผนเป็นการมองไปในอนาคตข้างหน้า ความสามารถมองไปได้ไกลหรือนานเท่าใดเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือสังคมที่อยู่รอบตัว ถ้าหากสังคมมีการ

เปลี่ยนแปลงค่อนข้างรวดเร็วหรือลักษณะพลวัต ระยะเวลาที่มองไปข้างหน้าก็จะไม่ได้ไกลมากนัก อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนมีสูง การวางแผนก็จะเป็นแผนระยะสั้นๆ เท่านั้น

การจำแนกประเภทของแผนนั้นใช้เกณฑ์ระยะเวลาเป็นหลักในการจำแนก นักวิชาการทางด้านการบริหารจัดการหลายท่าน เช่น คริทเนอร์ (Kretner) ได้จำแนกแผนตามระยะเวลาไว้ สามประเภท คือ(1) แผนระยะยาวเรียกว่า (Strategic Plan) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า แผนกลยุทธ์(2) แผนระยะกลางเรียกว่า “Intermediate Plan” ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า แผนระยะกลาง และ(3) แผนระยะสั้น เรียกว่า Operation Plan ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า แผนปฏิบัติการ

การบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความก้าวหน้ามีพื้นฐานมาจากการกระจายอำนาจและหลักการหนึ่งของการกระจายอำนาจอยู่ที่การอำนาจในการตัดสินใจและรับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคตอันไกลหรือยาวนานไว้ให้กับผู้บริหารระดับสูง การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารระดับสูงมองไปข้างหน้าภายใต้สภาวะทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผนวกกับที่คาดว่าจะได้รับหรือจัดหาได้ในอนาคต ส่วนผู้บริหารระดับล่างจะรับผิดชอบทำแผนเฉพาะแผนระยะกลาง และแผนปฏิบัติการเท่านั้น

แผนระยะกลางเป็นแผนที่ผู้ทำมองระยะเวลาออกไปประมาณ 6 ปี การจัดทำแผนโครงการพัฒนาสังคมส่วนมากจึงมักเป็นแผนระยะกลาง แผนปฏิบัติการมักเป็นแผนที่ครอบคลุมระยะเวลาในอนาคตไม่เกิน 1 ปี โดยปกติจะอยู่ระหว่าง 1 ปี การทำแผนปฏิบัติการเน้นที่จะนำเอาทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรในระยะเวลา 1 ปีงบประมาณ มาจัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดให้จำเพาะเจาะจงลงไปว่าใครจะทำกิจกรรมอะไร ที่ไหน เมื่อไรใช้ระยะเวลาในการทำนานเท่าใด ถึงแม้ว่าจะมีการจำแนกแผนออกเป็นสามประเภทตามระยะเวลาในความเป็นจริง แผนทั้งสามประเภทมีความเกี่ยวข้องกันอย่างมาก แผนแต่ละประเภทจะสนับสนุนและอิงซึ่งกันและกัน กล่าวคือ แผนกลยุทธ์จะประสบความสำเร็จไปไม่ได้ หากไม่มีแผนระยะกลางและแผนปฏิบัติ และผู้บริหารระดับกลางจะไม่ต้องคำนึงถึงแผนกลยุทธ์ที่ผู้บริหารระดับสูงได้วางไว้ วัตถุประสงค์หนึ่งของการกระจายอำนาจก็เพื่อกระตุ้นความรับผิดชอบและการตอบสนองของผู้บริหารระดับกลางต่อนโยบายและจุดมุ่งหมายใหญ่ของการพัฒนาที่ผู้บริหารในระดับสูงหรือหน่วยงานระดับชาติได้กำหนดไว้ การตอบสนองนโยบายของผู้บริหาร มิได้หมายถึงว่าผู้บริหารระดับล่างจะทำตามแนวทางที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนดมาให้โดยมิได้มีการศึกษา ดัดแปลงหรือปรับปรุงการทำงานให้เหมาะสมกับปัญหาและสภาพท้องที่ของตน การที่ผู้บริหารระดับล่างได้มีส่วนในการกำหนดแนวทางการดำเนินการเป็นการสร้างความรับผิดชอบต่อแผนกลยุทธ์ และถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในแผนกลยุทธ์ทางอ้อม ซึ่งเป็นตัวอธิบายตัวหนึ่งของประสิทธิภาพของการบริการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ

สรุปได้ว่า แผนแต่ละประเภทขององค์การต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นระบบเริ่มจากแผนกลยุทธ์ ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทและเป็นแผนระยะยาว แผนระยะกลาง และแผนปฏิบัติการถือเป็นแผนที่ดำเนินการภายใต้กรอบของแผนแม่บทและถือเป็นแผนระยะสั้น

2.2.5 ทฤษฎีการวางแผนของเทอร์รี (George R.Terry’s Theory)

ทฤษฎีการวางแผนของเทอร์รี่ George R.Terry, Govermment, อ้างใน,คารม คำพิฑูรย์, (2545, หน้า 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนไว้ดังนี้

1) การวางแผนทำให้เกิดการดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีระบบ

2) การวางแผนจะชี้ถึงความต้องการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในอนาคต

3) การวางแผนช่วยแก้ปัญหาของลักษณะคำถามที่ว่า “อะไรเกิดขึ้นถ้า..(What it)”

4) การวางแผนเป็นเครื่องมือที่ให้ข้อมูลพื้นฐานในการควบคุมการปฏิบัติงาน

5) การวางแผนจะส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติ

6) การวางแผนช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของการปฏิบัติงาน

7) การวางแผนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสมดุลในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อการปฏิบัติงาน

8) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารมีความเจริญก้าวหน้าในฐานะ และตำแหน่งของหน้าที่การงาน

ข้อจำกัดของการวางแผน

การวางแผนเหมือนกับกระบวนการบริหารอื่นๆ ตรงที่ไม่สามารถขจัดปัญหาให้กับบุคคลหรือองค์กรได้ทั้งหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน คุณภาพของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน คุณภาพของผลงานจากการที่ได้ปฏิบัติตามแผนขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผน ถ้าข้อมูลที่ใช้ในระยะ ผลของงานที่ออกมาจะต้องเป็นระยะ หรือที่นักวิชาการ กล่าวว่า การวางแผนจะได้ข้อมูลที่ดีแต่การวางแผนนั้นอาจไม่มีประสิทธิภาพได้ ถ้าการวางแผนนั้นยังคงเขียนไว้บนแผ่นกระดาษและไม่เคยนำออกไปปฏิบัติเลย การวางแผนที่ดีนั้นจะต้องนำไปใช้สิ่งใดหรือจุดใดที่เป็นปัญหาอุปสรรคก็จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ต่อไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสามารถกล่าวได้อีกว่าการวางแผนไม่สามารถที่จะทดแทนกระบวนการบริหารอื่นที่ได้ดำเนินไปอย่างขาดประสิทธิภาพได้ แต่การวางแผนอาจสามารถชี้ให้เป็นถึงข้อบกพร่องของกระบวนการบริหารงานนั้นได้ ดังตัวอย่างเช่น ถ้าการสื่อความหมายในหน่วยงานหรือภายในองค์การไม่ดี อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนเพื่อการสื่อสารความหมายไม่เป็นที่เข้าใจกันหน่วยภายในองค์การ หรืออีกตัวอย่างหนึ่งในลักษณะเดียวกัน ถ้าขวัญและกำลังใจของบุคลากรในหน่วยงานอยู่ระดับต่ำ อาจเป็นเพราะไม่มีการวางแผนเพื่อการสร้างขวัญและกำลังใจในหน่วยงานนี้เป็นต้น

ข้อจำกัดของการวางแผนอาจเกิดจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1) ความยากลำบากในการหาข้อมูลและสมมติฐานที่ถูกต้องแน่นอน

2) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว

3) ความไม่แน่นอนของปัจจัยภายในองค์การ เช่น บุคคลภายในหน่วยงาน นโยบายของหน่วยงาน และจำนวนของเงินทุน

4) ความไม่แน่นอนของปัจจัยภายนอกองค์การ ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่ยากแก่การควบคุม เช่น บรรยากาศทางการเมือง การเรียกร้องของกลุ่มบุคคล เช่น สหภาพแรงงาน และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

5) เวลาและค่าใช้จ่ายในการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน

ข้อจำกัดของการวางแผนดังกล่าวจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ นั่นคือ

1) ข้อจำกัดภายนอก หมายถึง ปัญหาอุปสรรคของการวางแผนอันเกิดจากอิทธิพลภายนอกองค์การซึ่งเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางการเมือง และปัญหาอันตรายจากความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบ กฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา

2) ข้อจำกัดภายใน หมายถึง ปัญหาอุปสรรคของการวางแผนอันเกิดจากอิทธิพลภายในองค์การหรือเกิดจากตัวแผนเอง เช่น ปัญหาขาดข้อมูลที่เป็นจริง ปัญหาการขาดงบประมาณเพื่อการปฏิบัติตามแผนปัญหาการจัดลำดับก่อนหลังของแผน ปัญหาการปรับแผน ปัญหาการขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการใช้แผน ปัญหาความไม่สอดคล้องของแผนในระดับต่างๆและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการประเมินผลในการใช้แผน ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวจะทำให้แผนที่กำหนดขึ้นยากแก่การนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการวางแผนที่ดีจึงมีความจำเป็นต้องขจัดหรือแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ทันกับเวลาและสอดคล้องกับสภาวการณ์ อย่างไรก็ดีหากเป็นปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถขจัดหรือแก้ไข การวางแผนจะต้องหลีกเลี่ยงปัญหานั้นเสีย หรือถ้ามีความจำเป็นก็ต้องปรับแผนให้สอดคล้องกับปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดขององค์กร และผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ข้อจำกัดของการวางแผนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วางแผนทุกคนจะต้องคำนึงถึงและมีการวิเคราะห์ด้วยความละเอียดรอบคอบทั้งนี้เพื่อเป็นการขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการนำแผนไปใช้ และเป็นการทำให้แผนมีความเป็นไปได้สูงและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

สรุป การวางแผนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานเพราะจะทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ แต่การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรค ทั้งภายในและภายนอกที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งผู้ศึกษาจึงใช้ข้อจำกัดเหล่านั้นเป็นข้อมูลในการคัดเลือกและกำหนดตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

2.2.6 ทฤษฎีการวางแผนของแคคอฟฟ์ (Russell Cakoff Theory)

ทฤษฎีการวางแผนของ แคคอฟฟ์ Clarkoff, Locol Govermment, อ้างใน, คารม คำพิทูรย์, (2545, หน้า 50-52) ได้จำแนกปรัชญาหรือยุทธวิธีในการวางแผนไว้ 3 แบบ คือการวางแผน โดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ (Satisfying Philosophy) การวางแผนโดยยึดปรัชญาการได้ประโยชน์สูงสุด (Optimizing Philosophy) การวางแผนโดยคำนึงถึงปรัชญาการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (Adaptivizing Philosophy)

1) การวางแผนโดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ (Satisfying Philosophy) เป็นการวางแผนที่ถือเอาความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้วางแผนเป็นสำคัญ การกำหนดวัตถุประสงค์และการใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนไปอย่างง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อน ข้อมูลที่ใช้มักเป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้รับการวิเคราะห์กลั่นกรอง การนำแผนไปใช้มีความยืดหยุ่นสูง หลีกเลี่ยงปัญหา และคำนึงถึงทรัพยากรที่ใช้ในรูปของตัวเงินมากกว่าจะเป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นการวางแผนที่ขาดระบบการควบคุมประเมินผล มีเป้าหมายเพียงทำเท่าที่ทำได้ โดยคำนึงถึงความสำเร็จหรือความมีประสิทธิผลของงานมากกว่าความมีประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน

2) การวางแผนโดยยึดปรัชญาการได้ประโยชน์สูงสุด (Optimizing Philosophy) เป็นการวางแผนที่ยึดและเชื่อข้อมูลที่เป็นตัวเลขเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นจะเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่ใช้เกือบทุกประเภท ยกเว้นทรัพยากรมนุษย์ที่ยังให้ความสนใจน้อย โดยยังมีความเชื่อถือว่ามนุษย์ทำงานได้เช่นเดียวกับเครื่องจักร จึงทำให้ละเลยต่อเรื่องการจูงใจและมนุษย์สัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคลในองค์การ ขาดระบบการควบคุมงานในส่วนย่อย จึงทำให้ระบบควบคุมรวมมีความบกพร่องด้วย และเนื่องจากเป็นการวางแผนที่มุ่งเน้นปริมาณ ฉะนั้น

ผลผลิตของแผนจึงมักมีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพ และแม้แต่ปริมาณในเชิงปฏิบัติจริงก็มักจะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือความคาดหมายที่ได้กำหนดไว้

3) การวางแผนโดยคำนึงถึงปรัชญาในการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (Adaptivizing Philosophy) เป็นการวางแผนที่เน้นกระบวนการ และการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องเป็นสำคัญโดยพยายามกำหนดรูปแบบขององค์การและระบบการจัดการภายในองค์การให้สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรค และให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งพยายามปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการในอนาคตด้วย การวางแผนโดยยึดปรัชญานี้มีลักษณะเป็นการวางแผนเชิงวิทยาศาสตร์ที่อาศัยข้อมูลจากการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดก่อนนำไปใช้ เป็นการวางแผนที่มุ่งประสานวัตถุประสงค์ขององค์การ วัตถุประสงค์ของบุคคลในองค์การ ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆของบุคคลและขององค์การเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การ

การวางแผนถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องชี้แนวทางในเชิงปฏิบัติงาน ซึ่งย่อมได้รับผลกระทบจากองค์ประกอบที่สำคัญสองประการ คือ องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในองค์การ และทั้งสองประกอบนี้จะทำให้ปฏิบัติงานต้องวางแผนในการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นบรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1) **ต้องมีการวางแผนเพราะองค์ประกอบภายนอกองค์การ**

การวางแผนมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจในปัจจุบันในอันที่จะป้องกันมิให้ภารกิจในอนาคตมีความล้าสมัย โดยการวางแผนจะพยายามช่วยให้การเปลี่ยนแปลงภายในของหน่วยงานสามารถปรับเข้าได้กับสภาพแวดล้อมภายนอกต่างๆ เพราะหากการเปลี่ยนแปลงภายในหน่วยงานไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงภายนอกแล้วองค์การหรือหน่วยงานนั้นก็ไม่สามารถจะอยู่รอดปลอดภัยได้มีองค์ประกอบภายนอกหลายประการที่มีความสำคัญและมีผลกระทบอย่างยิ่งต่อความอยู่รอดขององค์การ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวล้วนก่อให้เกิดความจำเป็นในการวางแผนขึ้นในหน่วยงานทุกประเภท องค์ประกอบภายนอกที่ทำให้กระบวนการวางแผนมีความจำเป็นต่อความอยู่รอดของหน่วยงานสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

(1) ความสอดคล้องของความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในองค์การหน่วยงานหนึ่งๆหากมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว องค์กรนั้นย่อมเกิดความขัดแย้งจนกระทั่งไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ในทำนองเดียวกันองค์การนั้นก็ไม่สามารถจะคงอยู่ได้หากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วจนกระทั่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีไม่สามารถตามได้ทัน

(2) ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันขององค์การหรือหน่วยงานต่างๆองค์การหรือหน่วยงานย่อมต้องมีความเกี่ยวพันกันเสมอ คงไม่มีองค์การหรือหน่วยงานใดสามารถตั้งอยู่ได้โดยปราศจากการเกี่ยวข้องกับองค์การหรือหน่วยงานอื่น

(3)ความสลับซับซ้อนในการปฏิบัติภารกิจของสังคม ความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีผสมผสานกับปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือองค์การต่างๆจะสามารถชักนำให้การปฏิบัติภารกิจของสังคมเป็นไปอย่างซับซ้อน และสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น การที่สังคมมีขนาดใหญ่ขึ้นและมีภารกิจที่สลับซับซ้อนนี้เอง ผู้บริหารต้องอาศัยทักษะที่สำคัญหลายประการหนึ่งของผู้บริหารคือการวางแผนที่ดีย่อมจะนำมาซึ่งอนาคตที่สดใสและการให้การบริการที่ดีขององค์การหรือหน่วยงานนั้น

2) ต้องการวางแผนเพราะปัจจัยภายในองค์การ

ขณะที่ปัจจัยภายนอกมีความสำคัญต่อการวางแผนองค์การ ปัจจัยในองค์การก็มีอิทธิพลอันสำคัญต่อการวางแผนเช่นเดียวกัน ปัจจัยภายในส่วนมากเป็นผลมาจากความต้องการที่เกี่ยวข้องกับงานประจำวันของสมาชิกแต่ละบุคคลในองค์การหรือหน่วยงาน ความต้องการภายในที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนขององค์กรคือ

(1) ความต้องการในการกำหนดทิศทางขององค์การ คนส่วนมากมีความปรารถนาที่จะทราบว่าทั้งตนเองและองค์การจะดำเนินไปทางไหนอย่างไร กล่าวคือต้องการที่จะให้วัตถุประสงค์ของตนเองและวัตถุประสงค์ขององค์การไปในทิศทางเดียวกันหรือสอดคล้องกัน อย่างไรก็ดีเป็นการยากอยู่ไม่น้อยในการที่จะทำให้เป้าหมายการประกอบอาชีพของคนๆหนึ่ง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และทิศทางในการดำเนินงานโดยให้เป็นที่ยอมรับหรือไม่เป็นที่ยอมรับของแต่ละบุคคลในองค์การหรือหน่วยงานนั้นได้

(2) ความต้องการในการวัดผลแห่งความสำเร็จ การวางแผนจะเป็นตัวกำหนดทั้งเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวของบุคคล กลุ่มบุคคลและของหน่วยงานเอง เนื่องจากคนส่วนมากต้องการที่จะทราบว่าตนเองนั้นสามารถทำงานได้เป็นผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ฉะนั้น จึงจะต้องมีวิธีการปฏิบัติงานบุคคล กลุ่มบุคคล และของหน่วยงาน การที่จะวัดผลแห่งความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นย่อมจะต้องอาศัยวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่แจ่มชัดเจนขององค์การเป็นสำคัญ ระบบการวางแผนที่มีประสิทธิภาพจะสามารถชักนำให้แต่ละบุคคลปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมายของหน่วยงาน และด้วยระบบการวางแผนที่ดีนี้เอง จะสามารถทำให้องค์การหรือหน่วยงานประมาณการความผิดพลาดของหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์การ และพร้อมกันนั้นก็สามารถดำเนินการแก้ไขความบกพร่องผิดพลาดนั้นได้อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์

(3) ความต้องการการประสานพลังภายในองค์การ เนื่องจากด้วยสถานการณ์ของโลกมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นความสัมพันธ์ขององค์การต่างๆในโลกจึงต้องมีความยุ่งยากและมีความสลับซับซ้อนเช่นเดียวกัน ในองค์การหนึ่งๆย่อมต้องประกอบด้วยบุคคลผู้มีความชำนาญเฉพาะในลักษณะต่างๆเช่น นักวิจัย แพทย์และพยาบาลที่มีความสามารถเฉพาะอย่าง นักวิเคราะห์งบประมาณ และอื่นๆหากไม่มีการวางแผนในการใช้ความสามารถเฉพาะอย่างของบุคคลดังกล่าวข้างต้น โครงงานต่างๆก็ไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้ การวางแผนจะช่วยให้สามารถมองเห็นปัญหาได้อย่างกว้างขวาง และบุคคลที่มีความสามารถจะรวมกันแก้ปัญหาเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี นั่นคือการวางแผนจะทำให้การปฏิบัติภารกิจต่างๆขององค์การบรรลุถึงเป้าหมายเพราะบุคคลในองค์การประสานพลังร่วมมือกันปฏิบัติงานนั้นเอง

สรุป ทฤษฎีการวางแผนของแคคอฟฟ์ ได้กล่าวถึงปรัชญาในการวางแผนไว้ สามแบบ นั่นคือ การวางแผน โดยยึดปรัชญาความพึงพอใจ ปรัชญาการได้ประโยชน์สูงสุด และปรัชญาการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม รวมทั้งปัจจัยหรือองค์ประกอบภายนอกและภายในองค์การที่ทำให้ต้องมีการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ยึดปรัชญาการดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีสภาพพื้นที่และปัญหาความต้องการแตกต่างกัน แต่ก็ต้องนำปรัชญาความพึงพอใจและปรัชญาการได้ประโยชน์สูงสุดมาปรับใช้ร่วมด้วย ซึ่งปัจจัยผลักดันให้ต้องมีการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีทั้งปัจจัยภายนอกและภายในองค์การ การศึกษาทฤษฎีการวางแผนของแคคอฟฟ์ จะต้องให้มีความเข้าใจในเรื่องการวางแผนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.2.7 แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ทั้งที่เป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ และอำนาจหน้าที่ที่อาจทำได้ พิจารณาจากมาตรา 50 และ 51 แห่ง พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ.2496 ซึ่งในการดำเนินกิจการดังกล่าวจะต้องจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลก่อน ทั้งนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาเทศบาล มีความเกี่ยวข้องโดยพิจารณาอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ดังนี้

คณะผู้บริหารท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาล ให้เป็นไปตามเทศบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นตามานโยบายและแผนพัฒนาตำบล เป็นต้น

ตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการของเทศบาล ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดสรรทรัพยากร ผลประโยชน์สนองตอบความต้องการ และแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น

1) ปัญหาและข้อจำกัดของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง ได้จากการศึกษาตรวจสอบติดตามการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะในการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เมื่อปี พ.ศ. 2544 พบว่ามีปัญหาและข้อกำจัดซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(1) ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบล กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถบอกได้ว่าเป้าหมายของการพัฒนาหรือสภาพที่พึงปรารถนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคต คืออะไร แต่ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ทำได้เพียงเอาโครงการมารวมกันเพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณฯในแต่ละปี โดยมิได้คำนึงว่าความสำเร็จของการพัฒนาคืออะไร องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน

(2) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาเนื่องจากพนักงานส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นผู้พึ่งผ่านการทำงานครั้งแรก นอกจากนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดวิจารณญาณที่ดีในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล

(3) การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน ละเลยการพัฒนาด้านอื่นๆโดยเฉพาะด้านสังคม

(4) แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนายังเป็นการระดมความคิดเห็นกันในวงแคบ เฉพาะฝ่ายบริหาร สภาบางส่วน ไม่ได้แสวงหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

(5) ระบบงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนเองยังขาดความสนใจกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่

สำคัญวิสัยทัศน์ และทัศนคติของผู้บริหารยังคับแคบและคิดวัฒนธรรมการทำงานแบบเก่าที่คิดเองมาโดยตลอด

(6) องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่บริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนา นอกจากจะไม่ให้ความสำคัญของแผนแล้วยังถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 อีกด้วย

หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ให้ประชาชนร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1) ร่วมคิดกำหนดความต้องการ

องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือเป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลายเพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์โดยจะต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สอดคล้องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับทิศทางการพัฒนาประเทศ

2) ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนา

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนได้ร่วมคิด กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินไปสู่จุดหมายก็คือการกำหนดแผนงานโครงการต่างๆซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 5 ลักษณะ

(1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่นๆเข้าร่วมเป็นคณะกรมการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ

(2) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่างๆในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

(3) ให้ประชาชน/ได้รับรู้ ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่อแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก็จะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นขอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59

(4) องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนและเพื่อให้เป็นไปตามบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. 2496 โดยใช้แผนพัฒนาเทศบาลเป็นแนวทางการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/หรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(5) ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับการอนุมัติจากผู้ว่าราชการก่อน

ณัฐณิชา กงพะลี (2552, หน้า 22) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น

2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางดำเนินงานตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

3) ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมในการตรวจสอบ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

4) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมในการประเมินว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ร่วมในการปฏิบัติในโครงการรูปแบบต่างๆ ร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ เช่นกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง

สรุป การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนมากำหนดเป็นตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ การมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ การมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา การมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาไปจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.8 การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้มีองค์กรจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) กำหนดแนวทางพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

(1)อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง

(2)ภารกิจโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

(3)ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัดและจังหวัดโดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ปัญหาความยากจน

(4) กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

(5) นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์กรปกครองสาวนท้องถิ่นคำนึงถึงสถานะการคลังของท้องถิ่นและความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการมาประกอบการพิจารณาด้วย

2) ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

ในการจัดทำร่างแผนพัฒนาให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหาความต้องการไปยังองค์การบริการส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

(3) พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน

(4) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

(5) พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินแผนพัฒนา

(6) แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

(7) ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและ จัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลกำหนดจัดทำร่างแผนการดำเนินงานและจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

2.2.9 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

1) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับประชาชนท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดหมายเพื่อการพัฒนาในแผนพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3) คณะกรรมการพัฒนาพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองถิ่น ไว้ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 16) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเอง เพื่อนำมาบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริการงาน แต่ต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหามิได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น และแบ่งองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 8 ประการ ดังนี้

1) มีสถานภาพตามกฎหมาย
2) มีพื้นที่และระดับของตนเอง
3) ได้รับการกระจายอำนาจและหน้าที่จากรัฐบาลกลาง
4) มีฐานะเป็นนิติบุคคล
5) มีการเลือกตั้งสมาชิกหรือคณะผู้บริหาร
6) มีอิสระในการปกครองตนเอง
7) มีงบประมาณเป็นของตนเอง
8) มีการควบคุมกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง

ชูศักดิ์ เที่ยงตรง (2518, หน้า 11) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตน การที่ท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่และมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับระบบการปกครองท้องถิ่นที่แต่ละประเทศยึดถือ

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526, หน้า 8) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง (2547, หน้า 39) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ผู้บริหารของหน่วย การปกครองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยอิสระ มีอำนาจอิสระและมีความรับผิดชอบที่สามารถใช้ได้ โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ยังอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ใช่รัฐอิสระ

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุม

โดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

2.3.2 ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

วัชรา ไชยสาร, (2544, หน้า 142-148) กล่าวว่าเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้น ๆ ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้

1) มีสถานะตามกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

2) มีพื้นที่และระดับ หน่วยการปกครองถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์จัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น 3 ประการ คือ รายได้ย้อนหลัง 3 ปี ไม่รวมเงินอุดหนุน จำนวนประชากร และขนาดพื้นที่

3) มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

4) มีความเป็นนิติบุคคล หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์การนิติบุคคลโดยเอกเทศจากองค์การของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

5) มีการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของ

6) มีอำนาจอิสระ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

7) มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

8) มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

2.3.3 ประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่น

จ่าสิบเอกเกรียงศักดิ์ แก่นลออ (2547, หน้า 8-11) ได้อธิบายว่า องค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบทั่วไป มี 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ตามบทบัญญัติในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 285–288 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กล่าวถึงที่มาขององค์กรปกครองท้องถิ่นโดยสรุปไว้ดังนี้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมิให้นำบทบัญญัติตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนด

2.3.4 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และพัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล โดยสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาติดกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ

พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 367 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1) รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 567 ตำบล (2542)

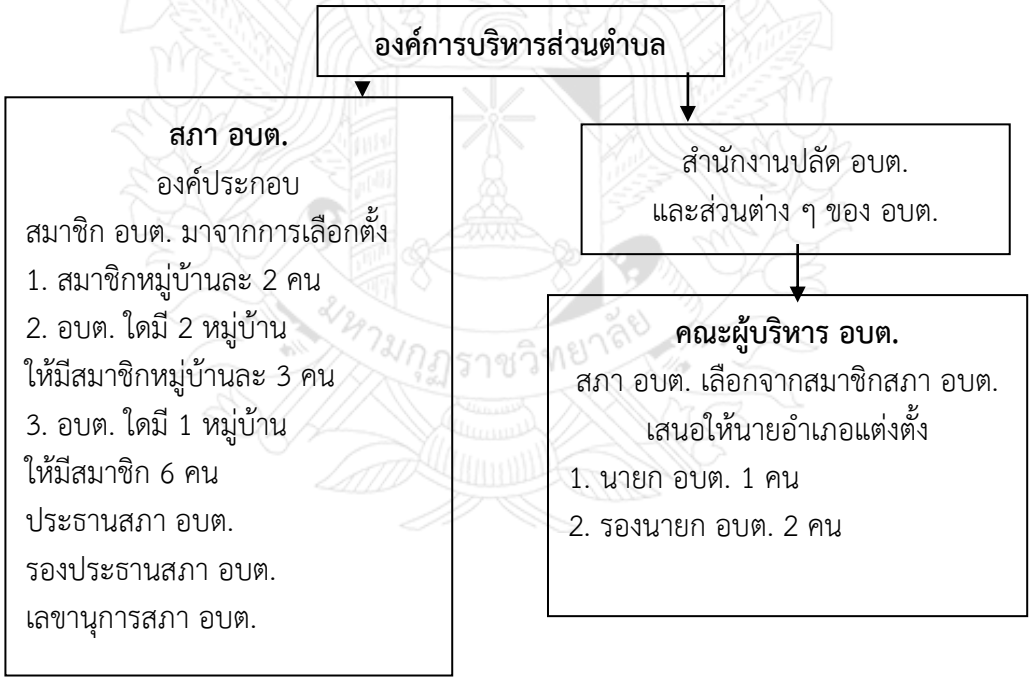
2) รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) ซึ่งปัจจุบันในปี 2542 มีอยู่จำนวน 6,369 แห่ง

พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่แก้ไขชื่อเรียกบุคคลและคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ

ก. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ (เป็นโครงสร้างที่ใช้ในปัจจุบัน 2546)

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ เกิดจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2.1 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

1) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

2) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน เหมือนเดิม เหมือนโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

3) คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน

ข. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (1) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

ค. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

ง. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมและมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยบัญญัติหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำดังนี้

1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (หน้าที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่)

9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อีกจำนวน 13 ข้อ ดังนี้

1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

12) การท่องเที่ยว (หน้าที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่)

13) การผังเมือง (หน้าที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่) (สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (2540, หน้า 144-188)

สรุปได้ว่า อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กล่าวมานั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบลแต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบล ทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

2.4 สภาพทั่วไปของพื้นที่วิจัย

สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา อาณาเขตที่ตั้ง และประชากร ดังนี้

2.5.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลน่าอยู่ การคมนาคมสะดวก สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีการศึกษาดี สุขภาพดีถ้วนหน้า

2.4.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ จดตำบล อัคคะคำ ,ตำบลคำพอุง อำเภอโพธิ์ชัย

ทิศใต้ จดตำบลหนองตาไก้ อำเภอโพธิ์ชัย

ทิศตะวันออก จดตำบลนาอุดม อำเภอโพนทอง

ทิศตะวันตก จดตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.4.3 ประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,130 คน แยกเป็นชาย 2,563 คน หญิง 2,567 คน จำนวนประชากรหนาแน่นเฉลี่ย 97.16 คน / ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน 1,136 ครัวเรือนจำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้านในเขต อบต.

2.4.4 สภาพปัญหาและผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย

1) ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย

(1) การดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจ

เป็นการพัฒนาซึ่งครอบคลุมกิจกรรมโครงการด้านการประกอบอาชีพของประชาชนทั้งด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม ได้แก่ การส่งเสริมการประกอบอาชีพและการยกระดับรายได้ ส่งเสริมตลาดชุมชน ร้านค้าชุมชนและสินค้าพื้นเมือง จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนให้กับหมู่บ้านต่างๆ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล อุดหนุนงบประมาณในการซื้อเครื่องพ่นยา ยาปราบศัตรูพืช ให้กลุ่มเกษตรกร การแก้ไขปัญหาว่างงาน

(2) การดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐาน

เป็นการพัฒนาด้านกายภาพ เกี่ยวกับการสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และอำนวยความสะดวกในชุมชน โดยดำเนินการกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวกับก่อสร้างถนนคอนกรีต ร่องน้ำคอนกรีต ภายในหมู่บ้านในพื้นที่ ขยายเขตไฟฟ้าให้กับหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยประสานกับไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ลงหินลูกรังภายในหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้านและลูกรังที่ชำรุด สร้างถนนดินเพื่อความสะดวกในการเดินทางไปในการทำกากรเกษตรในพื้นที่

(3) การดำเนินการทางแหล่งน้ำ

เป็นการพัฒนาด้านแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค อุปโภคและเพื่อการเกษตรกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับ ขยายเขตประปา สระน้ำ บ่อน้ำตื้น ให้กับหมู่บ้านที่มีประปาไม่ทั่วถึง ขุดคลองส่งน้ำ ขยายขนาดของสระ หนองน้ำ แหล่งน้ำ บ่อในพื้นที่ อบต. สร้างฝายกั้นน้ำโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีน้ำไว้ใช้อุปโภค บริโภคในช่วงฤดูแล้ง

(4) การดำเนินการทางสาธารณะสุข

เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การควบคุมและระวังโรคติดต่อ ซึ่งเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ เช่นโรคไข้เลือดออกโดยการใช้ยาพ่นหมอกควันและทรายอะเบทให้กับราษฎรในพื้นที่ ประสานกับสาธารณะสุขประจำตำบลในการส่งเสริมการจัดทำบัตรประกันสุขภาพรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนประชาชนรู้จักการป้องกันและเข้าใจปัญหาโรคเอดส์ โรคเลปโตสไปโรซีส สนับสนุนเวชภัณฑ์และยาแก่หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล รณรงค์เรื่องการไม่กินอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ เป็นต้น

(5) การดำเนินงานด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของเด็ก เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมประเพณีอันดีงาม กิจกรรมทางศาสนา สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยส่งเสริมกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับ อุดหนุนงบประมาณในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ประเพณีของท้องถิ่น เช่นวันเข้าพรรษา ออกพรรษา บุญบั้งไฟ วันลอยกระทง เป็นต้น อุดหนุนงบประมาณให้ให้กับโรงเรียนใน

การดำเนินงานในการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เช่น ปรับปรุงสนามเด็กเล่น ปรับปรุงโรงอาหาร ห้องอาหาร ห้องสมุด และกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสมสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน ใหกับสมาชิก อบต. และประชาชนทั่วไป สร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา

(6) การดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เน้นการพัฒนาซึ่งครอบคลุมที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความน่าอยู่และมีความยั่งยืน ได้แก่ ดำเนินงานตามโครงการพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ปลูกไม้ผล ไม้ประดับ ไม้โตเร็ว สองข้างถนนที่สำคัญในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงครั่งน้อย ประสานงานที่เกี่ยวกับที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ด สาขาเกษตรวิสัยเพื่อรังวัดที่สาธารณะประโยชน์ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนในชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการบำบัดและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- การอนุรักษ์แหล่งน้ำและป่าไม้ เช่น กิจกรรมป่าชุมชน
- การกำจัดขยะมูลฝอย
- การบำบัดน้ำเสีย และอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

(7) การดำเนินการทางด้านการเมืองการบริหาร

เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของ อบต. เพื่อให้การบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเข้าใจกฎหมายรัฐธรรมนูญ 2550 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้พนักงานส่วนตำบล คณะกรรมการและสมาชิกเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่างๆ ปรับปรุงสถานที่ในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสามารถใช้งานได้สะดวกและทันสมัยมากขึ้น

(8) การดำเนินการทางด้านสังคม

เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวกับ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ประชาคมได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมทางด้านการแข่งขันกีฬาต่อต้านยาเสพติดของหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จัดการแข่งขันกีฬาต่อต้านยาเสพติด ให้แก่เยาวชน ประชาชนในพื้นที่การป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย อุดหนุนงบประมาณให้ สถานีตำรวจภูธรโพธิ์ชัยในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันสิ่งเสพติดและฝึกอบรมเยาวชน จัดสวัสดิการและสงเคราะห์ ผู้ป่วยเอดส์ คนยากจน คนพิการ เด็กและผู้สูงอายุ

สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้จัดการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นโดยอาศัยสภาพทั่วไปทางสังคม ภูมิศาสตร์แวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นการส่งเสริมพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายประเด็นที่แตกต่างกันไปแต่สำหรับการศึกษาวิจัยในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าข้อคิด ข้อเสนอแนะตลอดจนผลการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นำเสนอผลการศึกษาวิจัยในประเด็นที่สำคัญๆพอสังเขปดังนี้

ปิยนุช แสงวุธ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต.นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของ อบต. ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนา อบต. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

อนันต์ เจริญแก่นทราย (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าปัญหาในด้านการติดตาม ประเมินผล มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการร่วมปฏิบัติและด้านการร่วมตัดสินใจ เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการติดตามประเมินผล พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบผลดำเนินงานตามแผนพัฒนารองลงมาคือ ไม่ได้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ด้านการปฏิบัติ ปัญหาการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีตำราเอกสารให้ประชาชนศึกษาค้นคว้าถึงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือหน่วยงานราชการของอำเภอไม่ให้การสนับสนุนประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนด้านการคิดร่วมตัดสินใจ พบว่าปัญหามีมากที่สุด คือ การไม่มีโอกาสร่วมกำหนดความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

รามิล พัฒนมงคลเชษฐ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า

1) ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอยู่ในระดับปานกลาง

2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัย รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มการรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3) ปัญหาอุปสรรคคือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การจัดลำดับถึงความสำคัญของปัญหาโดยคิดว่าปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยใช้งบประมาณมาก ถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการก่อนเป็นลำดับแรก

4) ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรฝึกอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้กับประชาชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เป็นประจำปี

ชัยยศ ทะไกราช (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1) ประชาคมหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ประกอบด้วยอาชีพเกษตรมากที่สุด มีช่วงอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 40-50 ปี และมีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด

2) ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดเห็นว่ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้านตำบล ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงานโครงการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา ความต้องการของหมู่บ้าน ตำบลต่อที่ประชุม

3) ประชาคมหมู่บ้านเพศชายและเพศหญิงเห็นว่าประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4) ประชาคมหมู่บ้านที่มีอายุต่างกันเห็นว่า ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและสร้างรูปแบบ และด้านการควบคุมและติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) ประชาคมหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกันเห็นว่า ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

6) ประชาคมหมู่บ้านต้องการมีส่วนร่วมและต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาคมหมู่บ้าน มีส่วนร่วม 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา สาเหตุ และความต้องการของชุมชน ด้านการตัดสินใจใช้ทรัพยากร และด้านการควบคุมติดตามและประเมินผล

จากผลการศึกษาดังกล่าว เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้าน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นทุกกระบวนการ และฝึกให้ประชาคมหมู่บ้านกล้าคิด กล้าทำ และรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น ๆ โดยการอบรมให้ความรู้ แนะนำตลอดจนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

วราพร สื่อสกุล (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา ความต้องการ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา ความต้องการของหมู่บ้าน ตำบลต่อที่ประชุม

ด้านการจัดทำแผน ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต.

ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเป็นรายข้ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดและรองลงมาคือ เป็นกรรมการในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน

ด้านการกำหนดจุดหมายและแนวทางการพัฒนาระยะยาว ประชาชนมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับน้อย โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดและรองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหาแนวทางการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาของชุมชน

ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการ ประชาชนมีความคิดเห็นเป็นรายข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและรองลงมา คือ มีโอกาสได้เข้าร่วมในการประชุมพิจารณาทบทวนวัตถุประสงค์ของสาขาแผนการพัฒนาจากแผนพัฒนาห้าปี และมีส่วนร่วมในการประชุมพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์จากแผนห้าปี

ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเป็นรายข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกข้อโดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดและรองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการนำร่างแผนพัฒนาสามปี ที่ปรับปรุงเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนเพื่อรวบรวมรายละเอียดของแผนงานโครงการ

ด้านการมีส่วนร่วมการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต.หลังจากที่คณะกรรมการจัดแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว

ด้านการอนุมัติและประกาศใช้ ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเป็นรายข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุดสามข้อ และระดับปานกลางหนึ่งข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดและรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมร่างแผนที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่อเสนอผู้บริหารลงนามอนุมัติและมีส่วนร่วมในการประชุมนำร่างแผนที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลเสนอต่อกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้า ในแต่ละด้านนั้นจะได้นำข้อมูลที่ศึกษาไปแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางคล้าให้ดีขึ้นต่อไป

ธิติกานต์ แสนไทย (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย” ผลการศึกษา พบว่า

1) ด้านความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ความคิดเห็นส่วนใหญ่สรุปว่าไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา สามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

(1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา ความต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต.พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต. ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

(2) ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำแผนงาน เนื่องจากสามารถผลักดันโครงการต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม แต่ก็ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลางว่าปัญหาสำคัญประการหนึ่งเกิดจากตัวประชาชนเอง ซึ่งไม่ให้ความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง เพราะยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของภาคราชการ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างชัดเจน

4) ประชาชนที่มี เพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

5) ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรจัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับประชาชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ทวิทย์ โพธิเสส (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” ผลการศึกษาพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่ปัญหาอุปสรรค ของการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่ามีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาคมทราบวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาคมมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง”

อภิชาต สุขศรี (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า “ การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้

รายด้าน พบว่า ด้านการับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับกลาง ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และกระบวนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนากับองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมของการมีส่วนรวมของการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ เพศและตำแหน่งในสังคม ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ประชาชนส่วนใหญ่ที่รับรู้เรื่องโครงการต่างๆ นั้น จะทราบภายหลังที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ลงมือไปแล้ว หมายความว่ารับรู้ภายหลังที่มีการทำไปแล้วไม่ได้รับรู้ก่อนมีโครงการ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาทำได้โดยการประชาสัมพันธ์ให้มีมากยิ่งขึ้น พร้อมด้วยการเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เว็บไซต์ ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และจะต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในทุก ๆ ด้าน”

สิบเอกสายรุ้ง ไชยภาลี (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาคมตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่นโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นพบว่ามีส่วนร่วมในระดับมากสองขั้นได้แก่ ขั้นการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการและขั้นการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ส่วนสามขั้นที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ขั้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติติดตามและประเมินผล ขั้นการมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. และขั้นการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาอบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต.นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต.

ประชาคมตำบลประสบปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่นโดยรวมในระดับปานกลาง ทั้งห้าขั้น ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ขั้นการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ ขั้นการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ขั้นการมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. ขั้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติติดตามและประเมินผล และขั้นการมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ประชาคมตำบลส่วนใหญ่เสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยควรรับฟังปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของประชาคมตำบลรองลงมาคือควรจัดสถานที่ไว้สำหรับประชาคมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและควรกระตุ้นให้ประชาคมเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากขึ้นตามลำดับ

สายรุ้ง มูลศรีแก้ว (2551, บทคัดย่อ) ได้การศึกษา”การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปี ศึกษาเฉพาะกรณี: องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า “ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปีโดยรวมอยู่

ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็มีส่วนร่วมในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาด้านการรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาตำบลสามปีและด้านการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาคมที่มีเพศและอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามป้องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05”

นพรัตน์ ภักดีสมุทร (2553, บทคัดย่อ) ได้การศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า

1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและด้านการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ และ ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม คือ ให้ อบต. จัดประชุมชี้แจงให้ประชาคมเข้าใจการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ และ อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานของ อบต. มากขึ้น

ณัฐณิชา กงพะลี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ และศึกษาข้อเสนอแนะจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ ด้านร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนา ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

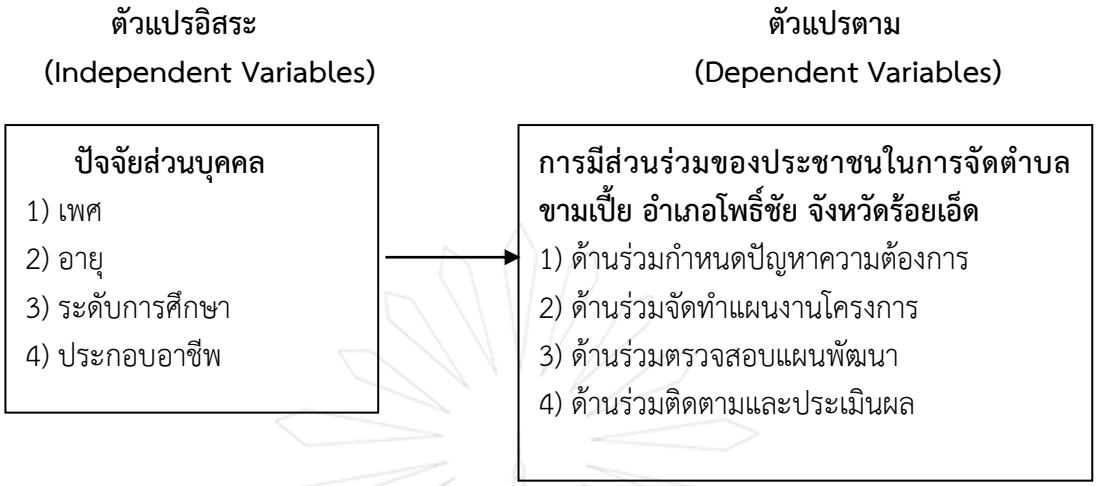
การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 เพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย จำแนกตามระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ.05 ระดับการศึกษาประถมศึกษามีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ามีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) การมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา อบต.ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆให้ทราบอย่างทั่วถึง อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการตัดสินใจในทุกด้านที่มีผลกระทบต่อประชาชน และมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในด้านการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง 2) การมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ คือ อบต.ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ก่อนเริ่มดำเนินการให้ประชาชนทราบ เพื่อจะได้เข้าร่วมโครงการนั้น 3) การมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าร่วมประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาด้านต่างๆ 4) การมีส่วนร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คือ อบต.ควรปิดประกาศการจัดทำข้อบัญญัติให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง 5) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล อบต.ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้าไปเป็นกรรมการในด้านต่างๆ ในการดำเนินงานของ อบต. และมีการแต่งตั้งหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ อบต. ประจำปีเพื่อความโปร่งใสและเป็นการตรวจสอบการทำงานของ อบต.

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประกอบอาชีพ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยส่วนบุคคลเป็นสี่ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และสนใจนำเอาแนวคิดของ **ณัฐณิชา กงพะลี** (2552, หน้า 22) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ใน ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล มาประยุกต์เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variables) สรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 180 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย, 2554, (อัดสำเนา.)).

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 180 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน (บุญชม ศรีสะอาด, (2545, หน้า 40 – 41)

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงความน่าจะเป็นของประชากรที่ได้รับเลือก ซึ่งจะเป็นไปในแบบการสุ่มไม่เฉพาะเจาะจง ในกรณีนี้ตัวอย่างทุกกลุ่มในประชากรจะมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน ทำให้สามารถคาดคะเนความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง มีวิธีการสุ่มอย่างสี่ตอน ดังนี้ (ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2548, หน้า 63)

ตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มประชากร (Population Size) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 180 คน

ตอนที่ 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยเทียบตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน จากตารางเครจซี่ และมอร์แกน โดยประชากร 180 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง 123 คน

ตอนที่ 3 **กำหนดสัดส่วน และขนาด** (Proportional to Size) ลักษณะของกลุ่มที่ศึกษาตามบัญชีรายชื่อที่กำหนดไว้ เพื่อคำนวณหาอัตราสัดส่วน โดยแบ่งสัดส่วนของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ เพื่อใช้เป็นตัวแปรอิสระควบคุม (Control Variable) แยกแต่ละหมู่บ้านตามสูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา,2548 หน้า 29)

$$n_1 = \frac{N_1}{N} \times n$$

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน

N_1 แทน จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน

n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกหมู่บ้าน

N แทนจำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแยกออกเป็นแต่ละหมู่บ้านดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ

ลำดับ	หมู่	บ้าน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
			ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	3	บ้านหนองแวงใหญ่	10	5	15	7	3	10
2	4	บ้านพระอุ้ย	6	9	15	4	6	10
3	5	บ้านโคกกุง	12	3	15	8	2	10
4	7	บ้านหนองบัว	7	8	15	5	6	11
5	8	บ้านจำปา	10	5	15	7	3	10
6	9	บ้านหนองไฮ	10	5	15	7	3	10
7	10	บ้านหนองนาโท	8	7	15	5	5	10
8	11	บ้านหนองหงษ์	9	6	15	6	4	10
9	15	บ้านหนองแวงใหญ่	11	4	15	8	3	11
10	18	บ้านหนองบัว	10	5	15	7	3	10
11	19	บ้านจำปา	6	9	15	4	6	10
12	20	บ้าหนองแวงใหญ่	11	4	15	8	3	11
		รวม	**110**	**70**	**180**	**76**	47	**123**

ตอนที่ 4 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ประชากรมีสิทธิได้รับเลือกเท่า ๆ กัน โดยมีบัญชีรายชื่อของประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตามหมู่บ้าน และเพศ และทำการจับฉลาก จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามต้องการ ซึ่งมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

(1) จัดทำบัญชีรายชื่อประชาคมหมู่บ้านจำแนกตามหมู่บ้าน แบ่งเป็นเพศชายกลุ่มหนึ่งกับเพศหญิง อีกกลุ่มหนึ่ง

(2) เขียนชื่อประชากรตามบัญชีรายชื่อประชาคมหมู่บ้าน จำนวน 180 คน จำแนกตามหมู่บ้าน ลงในแผ่นกระดาษโดยใช้ 1 ชื่อ ต่อ 1 แผ่น แล้วม้วนสลากนำลงกล่องแล้วเขย่าให้คละกัน

(3) จับขึ้นมาทีละแผ่น โดยแต่ละครั้งที่หยิบมาได้ ต้องนำแผ่นสลากมาจดบันทึกไว้ว่าเป็นใคร

(4) ม้วนสลากแผ่นเดิมใส่ลงในกล่องเดิมแล้วจับสลากขึ้นมาใหม่เพื่อที่จะให้โอกาสถูกเลือกทุกคนเท่ากัน

(5) กรณีหยิบได้ชื่อเดิมก็ม้วนสลากนำใส่ลงไปในกล่องเดิมแล้วจับขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ดำเนินการเช่นนี้เรื่อยไปจนได้กลุ่มตัวอย่างครบ 123 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close-ended Questionnaire) และแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มี 5 ช่วงระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในข้อคำถาม จำนวน 28 ข้อ จำแนกออกเป็นสี่ด้าน แต่ละด้านมีจำนวนข้อคำถาม คือ

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	จำนวน 7 ข้อ
2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ	จำนวน 7 ข้อ
3) ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา	จำนวน 7 ข้อ
4) ด้านร่วมติดตามประเมินผล	จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) คำถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มี ขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจาก ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และงานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยภาคสนาม (Survey Research or Field Research) หนังสืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด และงานวิจัยอื่นๆ

3.4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.4.4 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดย มีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ครอบคลุม 4 ด้าน

3.4.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามทฤษฎีความเป็นปรนัย สำนวนการใช้ภาษา และคำชี้แจง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขได้แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 28 ข้อ 1 ชุด

3.4.6 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ประเมินความสอดคล้อง ทั้งโครงสร้างเนื้อหา (Content and Construct Validity) และสำนวนภาษา (Wording) และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item - objective Congruence Index/IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ดร.ประพิศ โบราณมูล วุฒิการศึกษา ปร.ด (วัฒนธรรมศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน วุฒิการศึกษา ศศ.บ การจัดการทั่วไป กศม. การศึกษานอกระบบ ปร.ด.วัฒนธรรมศาสตร์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นางสาวหนูเตือน เงินลี วุฒิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4.7 ปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ความถูกต้องอีกครั้ง

3.4.8 นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) ตามสูตรดังนี้

สูตร $IOC = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนการมีส่วนร่วมจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

จากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 28 ข้อ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 28 ข้อ ซึ่งใช้ได้ทั้งหมด

3.4.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try–out) แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามที่ได้ไปใช้ทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สถิติอ้างอิงในการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

(1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Power of Discrimination) โดยวิธีหาค่า t-test โดยใช้เกณฑ์ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์การตัดสินว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้สมควรนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้พิจารณาข้อที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ทั้งหมดทุกข้อ

(2) นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์จากวิธีการหาค่า t-test แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α-coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ดังนี้ (กัลยา วานิชบัญชา, 2548, หน้า 35)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1-\frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.94

3.4.8 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ เก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย จากศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจนครบกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 123 คน

3.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 123 ชุด ไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณเป็นหลัก เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 123 คน ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งสังเกตคำตอบสภาพทั่วไปประกอบการพิจารณา และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยกำหนด ค่าน้ำหนัก หรือคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99)

ระดับมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5
ระดับมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4
ระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3
ระดับน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2
ระดับน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปลงรหัส(Coding) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อช่วยในการคำนวณและวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายข้อ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยค่าระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าว จะมีค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 5.00 ซึ่งใช้การแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร, 2548)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.6.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน ค่า t-test (Independent Deviation) และค่าความแปรปรวนทางเดียว One-Way-ANOVA or F-test โดยใช้ค่า t-test ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนสองกลุ่ม และ F-test (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีจำนวนตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

3.6.5 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.7.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ (IOC)

2) ค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ รายข้อ (Item Total Correlation)

3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบแอลฟา (Reliability)

3.7.2 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1) ความถี่ (Frequency)

2) ร้อยละ (Percentage)

3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ทดสอบสมมติฐาน *t*-test (Independent)

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One–way ANOVA) หรือ (*F*-test)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) การหาค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence)

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power/DP) (ดร.ประพิศ โบราณมูล, 2550 หน้า 87 - 88)

$$r = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\left\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\right\}\ \left\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\right\}}}$$

r แทน ค่าอำนาจจำแนก

X แทน คะแนนของข้อที่หาค่าอำนาจจำแนก

Y แทน คะแนนรวมของทุกข้อ

3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

4) การหาค่าร้อยละ (Percentage) (นิภา เมธธาวีชัย, 2543, หน้า 128)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

5) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2547, หน้า 55)

$$\overline{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\overline{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

6) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ , 2540, หน้า 53)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum fx^{2} - (\sum fx)^{2}}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fX$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

7) ทดสอบสมมติฐาน

7.1 *t*-test (นิภา เมธธาวีชัย, 2543)

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} - \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ *t* = ค่าที-เทสท์ (*t*- test)

$\overline{X}_1$, $\overline{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2 , S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่1 และกลุ่มที่2 ตามลำดับ

n_1 , n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

7.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ (*F*-test)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่ม
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
P	แทน	ความน่าจะเป็นในการทดสอบสอบสมมติฐาน (Probabilify)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1 - 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	76	61.79
หญิง	47	38.21
รวม	**123**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 61.79 และเพศหญิง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 38.21

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	23	18.70
31 - 50 ปี	55	44.72
51 ปีขึ้นไป	45	36.58
รวม	**123**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 50 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 44.72 รองลงมา คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.58 และอายุ ไม่เกิน 30 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	55	44.72
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	50	40.65
อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป	18	14.63
รวม	**123**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 44.72 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 40.65 และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.63

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	80	65.04
ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว	30	24.39
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	13	10.57
รวม	**123**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อย 65.04 รองลงมา อาชีพค้าขาย/อาชีพส่วนตัว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 24.39 และอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.57

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.5 – 4.9

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน (n = 123)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย ในสี่ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	3.65	0.69	1	มาก
2.ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	3.60	0.73	2	มาก
3.ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.36	0.63	4	ปานกลาง
4.ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	3.45	0.47	3	ปานกลาง
รวม	**3.52**	**0.63**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล และด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนาตามลำดับ

.

.

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวมและรายข้อ (n = 123)

ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\bar{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน	3.78	0.63	1	มาก
2. ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา	3.70	0.61	4	มาก
3. ร่วมการอภิปราย ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่าง	3.55	0.57	6	มาก
4. ร่วมการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม	3.52	0.51	7	มาก
5. ร่วมจัดวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา	3.58	0.67	5	มาก
6. ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล	3.68	0.62	3	มาก
7. ร่วมตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา	3.74	0.52	2	มาก
รวม	**3.65**	**0.69**	**มาก**	**3.65**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งเจ็ดข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน” รองลงมา คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม และรายข้อ (n = 123)

ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\bar{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ร่วมวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้านเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขให้ตรงกับปัญหาความต้องการนั้นๆ	3.74	0.87	2	มาก
2. ร่วมวางนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านตำบล	3.66	0.84	3	มาก
3. ร่วมกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา	3.43	0.75	7	ปานกลาง
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านตำบลอย่างสูงสุด	3.78	0.73	1	มาก
5. ร่วมค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านตำบล	3.55	0.62	5	มาก
6. ร่วมกำหนดวิธีการในแผนพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน	3.58	0.66	4	มาก
7. ร่วมตัดสินใจเลือกแผนงานโครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา	3.47	0.64	6	ปานกลาง
รวม	**3.60**	**0.73**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากห้าข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า“ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านอย่างสูงสุด” รองลงมา คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ร่วมวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้านเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขให้ตรงกับปัญหาความต้องการนั้นๆ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา”

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ

ประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม และรายข้อ (n = 123)

ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\overline{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาหลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว	3.26	0.63	6	ปานกลาง
2. ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา	3.39	0.67	4	ปานกลาง
3. แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ	3.37	0.65	5	ปานกลาง
4. เข้าฟังการประชุมสภาเพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา	3.43	0.55	1	ปานกลาง
5. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบจากสภา	3.25	0.64	7	ปานกลาง
6. ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาเห็นชอบ	3.41	0.69	3	ปานกลาง
7. ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของว่าได้จัดตามแผนพัฒนา	3.42	0.58	2	ปานกลาง
รวม	**3.36**	**0.63**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “เข้าฟังการประชุมสภา เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา” รองลงมา คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาเห็นชอบแล้ว” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อที่ประชุมสภา”

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของ

ประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ (n = 123)

ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	($\overline{X}$)	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ร่วมปฏิบัติตามแผนงานโครงการในแผนพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	3.49	0.17	3	ปานกลาง
2. ร่วมประสานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา	3.39	0.11	6	ปานกลาง
3. ร่วมควบคุม ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้ตามเป้าหมายในแผนพัฒนาของ	3.46	0.13	4	ปานกลาง
4. ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.25	0.17	7	ปานกลาง
5. ร่วมใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา	3.61	0.06	1	มาก
6. ร่วมบำรุงรักษาโครงการที่ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป	3.54	0.03	2	มาก
7. ร่วมประเมินผลโครงการพัฒนาของว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา	3.41	0.10	5	ปานกลาง
รวม	**3.45**	**0.47**	**-**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติติดตามประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลางห้าข้อ และอยู่ในระดับมากสองข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา” รองลงมาคือ ข้อ 6 ที่ว่า “ร่วมบำรุงรักษาโครงการที่ ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล”

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปรากฏผลดังตารางที่ 4.10-4.17

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	เพศชาย (n= 76)			เพศหญิง (n= 47)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	3.68	0.06	มาก	3.62	0.04	มาก
2. ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	3.65	0.01	มาก	3.55	0.03	มาก
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.40	0.14	ปานกลาง	3.32	0.10	ปานกลาง
4. ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	3.48	0.12	ปานกลาง	3.06	0.20	ปานกลาง
รวม	**3.46**	**0.06**	**ปานกลาง**	**3.44**	**0.04**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเพศหญิง มีส่วนร่วมมากกว่าเพศชายตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ

	เพศ							
การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	**เพศชาย (n= 76)**			**เพศหญิง (n= 47)**			**t**	**Sig**
	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**		
1. ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	3.68	0.06	มาก	3.62	0.04	มาก	0.46	0.64
2. ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	3.65	0.01	มาก	3.55	0.03	มาก	0.80	0.71
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.40	0.14	ปานกลาง	3.32	0.10	ปานกลาง	0.78	0.75
4. ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	3.48	0.12	ปานกลาง	3.06	0.20	ปานกลาง	0.18	0.24
รวม	**3.44**	**0.45**	**ปานกลาง**	**3.50**	**0.54**	**ปานกลาง**	0.14	0.24

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	อายุ					
	ไม่เกิน 30 ปี (n= 23)		31-50 ปี (n= 55)		51 ปีขึ้นไป (n= 45)	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	3.53	0.03	3.64	0.11	3.77	0.02
2. ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	3.54	0.96	3.60	0.06	3.67	0.04
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.28	0.02	3.42	0.08	3.38	0.15
4. ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	3.40	0.96	3.48	0.20	3.46	0.11
รวม	**3.40**	**0.00**	**3.47**	**0.05**	**3.49**	**0.11**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกช่วงอายุ เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป, 31 -50 ปี, และช่วงอายุ ไม่เกิน 30 ปี ตามลำดับ

ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกช่วงอายุ เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป, 31 -50 ปี, และช่วงอายุ ไม่เกิน 30 ปี ตามลำดับ

ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป, ช่วงอายุ 31 -50 ปี, และช่วงอายุ ไม่เกิน 30 ปี ตามลำดับ

ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนแต่ละช่วงอายุ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตาม

ประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เรียงจากช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป, 31 -50 ปี, และช่วงอายุ ไม่เกิน 30 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	0.22	0.29
	ภายในกลุ่ม	58.19	120	0.16		
	รวม	**58.60**	**122**			
2. ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	1.68	2	0.84	0.22	0.25
	ภายในกลุ่ม	69.26	120	0.19		
	รวม	**70.94**	**122**			
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.94	2	0.47	0.84	0.16
	ภายในกลุ่ม	84.48	120	0.24		
	รวม	**85.42**	**122**			
4. ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.95	2	0.97	0.81	0.11
	ภายในกลุ่ม	70.75	120	0.20		
	รวม	**72.71**	**122**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	1.43	0.23
	ภายในกลุ่ม	62.93	120	0.18		
	รวม	**63.45**	**122**			

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการศึกษา								
	ประถมศึกษา (n= 55)			มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า (n= 50)			อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป (n= 18)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	3.60	0.09	มาก	3.68	0.06	มาก	3.66	0.00	มาก
2.ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	3.55	0.98	มาก	3.61	0.06	มาก	3.65	0.02	มาก
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.30	0.07	ปานกลาง	3.40	0.08	ปานกลาง	3.37	0.10	ปานกลาง
4. ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	3.45	0.17	ปานกลาง	3.49	0.99	ปานกลาง	3.40	0.11	ปานกลาง
รวม	**3.39**	**0.00**	**ปานกลาง**	**3.50**	**0.10**	**ปานกลาง**	**3.45**	**0.04**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชน แต่ละระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ พบว่า ประชาชน แต่ละระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า, และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป, ประถมศึกษา ตามลำดับ

ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ พบว่า ประชาชน แต่ละระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับ มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป,ประถมศึกษา ตามลำดับ

ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชน แต่ละระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป, ประถมศึกษา ตามลำดับ

ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชน แต่ละระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับการศึกษา เรียงจากระดับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า,ประถมศึกษา, และอนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.64	2	0.32	0.63	0.21
	ภายในกลุ่ม	61.20	120	0.51		
	รวม	**61.80**	**122**			
2. ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2	0.27	0.52	0.06
	ภายในกลุ่ม	62.40	120	0.52		
	รวม	**62.90**	**122**			
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	0.48	2	0.24	0.45	0.36
	ภายในกลุ่ม	63.60	120	0.53		
	รวม	**64.10**	**122**			
4. ด้านร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	0.53	0.22
	ภายในกลุ่ม	63.60	120	0.53		
	รวม	**64.20**	**122**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	0.54	0.09
	ภายในกลุ่ม	63.60	120	0.52		
	รวม	**64.20**	**122**			

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	อาชีพ								
	เกษตรกร (n= 80)			ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว (n= 30)			ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ (n= 13)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	3.69	0.07	มาก	3.59	0.02	มาก	3.66	0.06	มาก
2. ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	3.53	0.02	มาก	3.67	0.00	มาก	3.61	0.04	มาก
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	3.06	0.94	ปานกลาง	3.00	0.51	ปานกลาง	3.47	0.56	ปานกลาง
4. ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	3.49	0.18	ปานกลาง	3.40	0.10	ปานกลาง	3.45	0.99	ปานกลาง
โดยรวม	**3.49**	**0.07**	**ปานกลาง**	**3.43**	**0.05**	**ปานกลาง**	**3.42**	**0.02**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งอาชีพ อยู่ในระดับมากสามอาชีพ เรียงจากกลุ่มอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร , ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว, และ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามอาชีพ เรียงจากกลุ่มอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร รับจ้าง/ลูกจ้าง, ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว, และ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับมากทุก

อาชีพ เรียงจากกลุ่มอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร ,ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว, และข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ด้านร่วมติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนอาชีพ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่อาชีพ เรียงจากกลุ่มอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อาชีพเกษตรกร , ค้าขาย/อาชีพส่วนตัว, และ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	0.84	2	0.42	2.57	0.07
	ภายในกลุ่ม	57.78	120	0.16		
	รวม	**58.62**	**122**			
2. ด้านร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.52	0.57
	ภายในกลุ่ม	70.71	120	0.20		
	รวม	**70.93**	**122**			
3. ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	ระหว่างกลุ่ม	1.48	2	0.74	3.06	0.16
	ภายในกลุ่ม	83.90	120	0.24		
	รวม	**85.38**	**122**			
4. ด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	7.12	2	3.56	0.17	0.84
	ภายในกลุ่ม	72.64	120	0.20		
	รวม	**79.76**	**122**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.48	2	1.24	1.06	0.93
	ภายในกลุ่ม	63.42	120	0.18		
	รวม	**65.90**	**122**			

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะของประชาชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ข้อเสนอแนะ ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ	ความถี่
1	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นปัญหาความเดือดร้อนในหมู่บ้านให้มากยิ่งขึ้น	25
2	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดปัญหาความต้องการมากยิ่งขึ้น	14
	ข้อเสนอแนะ ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ	
1	ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการให้มากยิ่งขึ้น	18
2	ควรสนับสนุนแผนงานและโครงการที่ประชาชนร้องขอให้มากยิ่งขึ้น	15
	ข้อเสนอแนะด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา	
1	ควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในเนื้อหาของแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น	42
2	ควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในงบประมาณ ให้มากยิ่งขึ้น	38
3	ควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในการบริหารแผนพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น	32
	ข้อเสนอแนะ ด้านร่วมติดตามประเมินผล	
1	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น	33
2	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลในแผนงานโครงการต่างๆมากยิ่งขึ้น	13
3	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการบริหารงบประมาณในแผนงานโครงการมากยิ่งขึ้น	11

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชน ได้เสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นปัญหาความเดือดร้อนในหมู่บ้านให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดปัญหาความต้องการมากยิ่งขึ้น

ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ ได้แก่ ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการให้มากยิ่งขึ้น และควรสนับสนุนแผนงานและโครงการที่ประชาชนร้องขอให้มากยิ่งขึ้น

ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา ได้แก่ ควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในเนื้อหาของแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในงบประมาณ ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในการบริหารแผนพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

ด้านร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลในแผนงานโครงการต่างๆมากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลการบริหารงบประมาณในแผนงานโครงการมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่มากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในเนื้อหาของแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในงบประมาณ ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร.และประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 180 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 35 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ 2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ 3) ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา และ 4) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน 5 ด้าน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ t-test และ F-test (One – way ANOVA)โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 61.79 มีอายุ 31 - 50 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 44.72 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 44.75 และประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 80คน คิดเป็นร้อย 65.04

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านร่วมปฏิบัติและติดตามประเมินผล ตามลำดับ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งเจ็ดข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้านส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อที่ประชุม”

2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากห้าข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านอย่างสูงสุด” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาอบต.”

3) ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เนื้อหาสาระของแผนพัฒนา อบต. ผ่านความเห็นชอบต่อที่ประชุมสภา อบต.”

4) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล

พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลางห้าข้อ และอยู่ในระดับมากสองข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต.” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต. ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล”

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

โดยสรุป ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่มากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในเนื้อหาของแผนพัฒนา ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิดโอการให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในงบประมาณ ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น

5.2 อภิปรายผล

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

5.2.1 การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบล

ขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มิได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจว่าผลของการจัดทำแผนพัฒนาตำบลจะนำมาซึ่งข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และนำมาซึ่งความเจริญของหมู่บ้านตน เมื่อมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประชาชนบางส่วนมีความคิดว่าตนเองไม่มีสิทธิที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา อีกประการหนึ่งประชาชนยังไม่มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควรหรืออีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้เต็มที่เนื่องจากการบริหารงานยังไม่ชัดเจน จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ **สิบเอกสายรุ้ง ไชยภาลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาคมตำบลมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ**ธิติกานต์ แสนไทย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ต้องการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง จึงเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการขอเงินงบประมาณที่จะมาพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของ **ธิติกานต์ แสนไทย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้านตำบล ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การประชุมระดับหมู่บ้านถือเป็นเรื่องใกล้ตัวมีโอกาสได้พบปะเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงด้วย และการประชุมประชาคมหมู่บ้านจัดที่หมู่บ้านของตนเอง จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและตรงกับความต้องการของประชาชนได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ **ชัยยศ ทะไกราช** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบล

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา ความต้องการของหมู่บ้าน ตำบลต่อที่ประชุม ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ายังมีวัฒนธรรมทางการเมืองและสังคมแบบเดิม ๆ อยู่ คือ มีการคัดเลือกผู้นำและให้ผู้นำเป็นตัวแทนหมู่บ้านในการประสานงานด้านต่าง ๆ แทนตน และประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมต้องทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงครอบครัว ออกบ้านตั้งแต่เช้ากว่าจะกลับก็เย็น สอดคล้องกับการวิจัยของ **ชัยยศ ทะไกราช** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา ความต้องการของหมู่บ้าน ตำบลต่อที่ประชุม

2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนต้องการให้หมู่บ้านและตำบลของตนมีแบบแผนการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการวิจัยของ **ปิยนุช แสงวุธ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เพราะประชาชนชาวองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดนั้นเลี้ยงชีพมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย อีกทั้งถ้าหากในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีทรัพยากรที่มีค่าคงเหลืออยู่มากก็จะแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของท้องถิ่น สอดคล้องกับการวิจัยของ **ปิยนุช แสงวุธ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนไม่เข้าใจบทบาทตนเองว่ามีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากร ประชาชนเข้าใจเพียงแต่ว่าเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ สอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการจัดทำแผน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต.

3) ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความเข้าใจว่าขั้นตอนการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต.เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อบต.จึงไม่ได้สนใจเข้าไปตรวจสอบ สอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต. ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เพราะประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าต้องการที่จะผลักดันให้โครงการที่ตนเองเสนอได้บรรจุเข้าในแผนพัฒนาตำบล เพื่อที่จะได้ปรากฏในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป สอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต.หลังจากที่คณะกรรมการจัดแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เมื่อร่างแผนพัฒนาตำบลเสร็จแล้ว ถือว่าแผนพัฒนาตำบลได้ผ่านกระบวนการพิจารณากลั่นกรองจากคณะกรรมการจัดทำแผนและคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ก็ควรจะให้เกียรติและยอมรับตามที่คณะกรรมการมีมติ สอดคล้องกับการวิจัยของ **วราพร สื่อสกุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ด้านการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต.หลังจากที่คณะกรรมการจัดแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว

4) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนยังมีความเข้าใจผิด ๆ ว่าตนเองไม่มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อบต. จึงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น สอดคล้องกับการวิจัยของ **ณัฐณิชา กงพะลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** เมื่อข้อเสนอที่ประชาชนเสนอเข้าไปได้บรรจุในแผนพัฒนาตำบล และบรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว ผู้ที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงก็ คือ ประชาชนในพื้นที่เพราะมีการดำเนินการตาม

โครงการต่อไป สอดคล้องกับการวิจัยของ **ณัฐณิชา กงพะลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต.

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาของ อบต. เข้าใจเพียงแต่ว่าเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารเท่านั้น สอดคล้องกับการวิจัยของ **ณัฐณิชา กงพะลี** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1) เพศการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Hypothesis) **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงต่างมีความต้องการที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเหมือน ๆ กัน สอดคล้องกับการศึกษาของ **ชัยยศ ทะไกราช**ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมหมู่บ้านทั้งเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) อายุ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Hypothesis) ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ไม่ว่าประชาชนวัยใดต่างมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ **ธิติกานต์ แสนไทย** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย” ผลการศึกษา พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

3) ระดับการศึกษา การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจบทบาทของ

ตนเองในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลไม่ต่างกัน ผลการวิจัยประเด็นนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ**ปิยนุช แสงวุธ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

4) อาชีพ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลไม่ต่างกันเป็นผลให้มีส่วนร่วมไม่ต่างกันด้วย ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ **ชัยยศ ทะไกราช** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาคมหมู่บ้านที่มีอาชีพต่างกันเห็นว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นทั้งห้าด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนา อบต.ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาโดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาในชุมชนหมู่บ้านของตนเองให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบล” ดังนั้นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้น

ข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน ตำบลต่อที่ประชุม” ดังนั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และสับเปลี่ยนหมุนเวียนให้ประชาชนได้เป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างทั่วถึง

2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ ผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงานโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และยกระดับการพัฒนาโดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมจัดทำแผนงานโครงการตามความต้องการให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน” ดังนั้นองค์การบริหารตำบลเหล่าควรรักษาระดับมาตรฐานและพัฒนาการมีส่วนร่วมให้ดียิ่งขึ้น

ข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต.” ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต.

3) ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมติดตามตรวจสอบแผนพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในอับดับสุดท้าย ค่าเฉลี่ย น้อยกว่าทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าประชาชนขาดการตัดสินใจ ติดตามตรวจสอบการทำแผนให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ไม่มีจิตสำนึกในด้านสาธารณะต่อการควบคุมติดตาม ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย ควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดยเปิดโอกาส เปิดเผยข้อมูลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจน และรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. ให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.” ดังนั้นผู้บริหารส่วนตำบลเหล่าควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเมื่อมีการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.

ข้อที่มีระดับค่าน้อยที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต.หลังจากที่คณะกรรมการจัดแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว” ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ควรจัดประชุมสัมมนาและให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลทุกขั้นตอนให้ประชาชนทราบ จากนั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต.หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว

4) ด้านร่วมติดตามและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนน ค่าเฉลี่ย อยู่ในอันดับที่ 3 ของกลุ่มแสดงถึงการสำนึกตรวจสอบควบคุมกำกับในแผนพัฒนาของประชาชน ดังนั้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วน

ตำบลขามเปี้ย ควรปรับปรุง แก้ไข และยกระดับการพัฒนาโดย ให้ประชาชนเข้าร่วมติดตามประเมินผลให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับมาก คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต.” ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรรักษามาตรฐานนี้เอาไว้และพัฒนาการมีส่วนร่วมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีระดับการแปลผลในระดับปานกลาง คือ ข้อ 4 ที่ว่า “ร่วมในการปรับปรุงงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต. ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล” ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ควรจัดประชุมสัมมนาและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต. ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่ผู้วิจัย จะเสนอแนะให้ผู้ที่สนใจ จะวิจัยต่อยอด ดังต่อไปนี้

1) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้นและมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นดังนั้น ควรวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนตรวจสอบแผนพัฒนาเพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นสนเทศในการพัฒนาการมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจำทำแผนแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ประเด็นที่มีความถี่มากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบในเนื้อหาของแผนพัฒนา ร่วมตรวจสอบในงบประมาณ และร่วมติดตามประเมินผลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research /PAR) โดยให้ประชาชนเป็นผู้วิจัย

บรรณานุกรม

1) ภาษาไทย

(1) หนังสือทั่วไป

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. (2544).*คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดง.

กาญจนา แก้วเทพ. (2530).*มกรดกวัฒนธรรมและศาสนาพลังงานสร้างสรรค์ในชนบท*. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

กัลยา วานิชบัญชา.(2548,หน้า 29). *สถิติสำหรับการวิจัย*.กรุงเทพมหานคร:ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2541).*การจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ชุดา จิตพิทักษ์.(2525). *พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสารมวลชน จำกัด.

ชูศักดิ์ เที่ยงตรง. (2518).*การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดุษฎี อายุวัฒน์. (2527, หน้า 36-38). *การวิเคราะห์ด้วย Correlation และ Regression Analysis*. (ขอนแก่น : คณะมนุษย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527).*การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.

_____. (2537).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

นิภา เมธาวีชัย. (2543).วิทยาการวิจัย.กรุงเทพมหานคร:สถาบันราชภัฏธนบุรี.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527, หน้า 19-23).*กลวิธีแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

บุญมา ทวิภักดิ์. (2545).*การบริหารการปกครอง*. กรุงเทพมหานคร : เพรส แอนด์ ดีไซน์.

บุญชม ศรีสะอาด.(2545,หน้า 40-41). การวิจัยเบื้องต้น.พิมพ์ครั้งที่7.กรุงเทพมหานคร:สุวีริยาสาส์น.

ประกายรัตน์ สุวรรณ.(2548, หน้า 63). *คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows*. กรุงเทพมหานคร:ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2526).*การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา.

ปรัชญา เวสารัชธ์. (2528).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527).*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเพทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526).*หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก. ไทยอนุเคราะห์ไทย.

ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ. (2540,หน้า 53). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*.กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

วัชรา ไชยสาร. (2544).*รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2547).*รายงานผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.(2540). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช* 2540 กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร.

อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

อมร รักษาสัตย์, การศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย,(กรุงเทพมหานคร : เจริญผล 2514),หน้า 15

(2) เอกสารอื่น ๆ และสิ่งไม่ได้ตีพิมพ์

องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย. “บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านตำบลขามเปี้ย”. 2554. (อัดสำเนา).

(3) วารสาร

นิพัทธเวช สืบแสง. *“การมีส่วนร่วมของชาวชนบทในการพัฒนา”*. วารสารข่าวสารศูนย์วิจัยชาวเขา. ปีที่ 4 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม-กันยายน 2526). : 10.

(4) วิทยานิพนธ์/งานวิจัย

กรรณนิกา ชมดี (2544).*“การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีโครงการสารภี ตำบลด่านช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ”*.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เกรียงศักดิ์ แก่นลออ, จ่าสิบเอก. (2547).*“ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสูงเนิน”*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คารม คำพิฑูรย์.(2545,หน้า 29). *“การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน*: กรณีศึกษาอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาทยาลัยขอนแก่น,

ชัยยศ ทะไกราช. (2548). *“ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐณิชา กงพะลี. (2552, บทคัดย่อ).“*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธิติกานต์ แสนไทย. (2550). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย*”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ทวิทย์ โพธิเสส. (2550). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*” รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นพรัตน์ ภักดีสมุทร. (2553). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด*”. สารนิพนธ์ศานศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ปิยนุช แสงวุธ. (2548). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รามิล พัฒนามงคลเชษฐ. (2548). “*ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*”.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วราพร สื่อสกุล. (2548). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2529).“*การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศดายุ ธัญน้อย. (2548).“*กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สายรุ้ง มูลศรีแก้ว. (2551). “*การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปี ศึกษาเฉพาะกรณี:องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแอ่ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สายรุ้ง ไชยภาลี. สิบเอก (2551). “*การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ด*”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุจินต์ ดาววีระกุล. (2527). “*ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี 2527*”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนันต์ เจริญแก่นทราย. (2548). “*ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด*”.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

อภิชาต สุขศรี. (2551). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล:ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคะนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ดร.ประพิศ โบราณมูล

วุฒิการศึกษา กศ.ม (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขานุการศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน

วุฒิการศึกษา ศศ.บ การจัดการทั่วไป กศม.การศึกษานอกระบบ ปร.ด. วัฒนธรรมศาสตร์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นางสาวหนูเตือน เงินลี

วุฒิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศธ 6015/ว 182

วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.ประพิศ โบราณมูล

ด้วย นางลมหวน บุตรแสนโคตร นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิ

(ดร.ประพิศ โบราณมูล)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและวิชาการ
ศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076
โทรสาร.0-4351-4681
http://www.rec.mbu.ac.th

ศธ 6015/ว 182

วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน

ด้วย นางลมหวน บุตรแสนโคตร นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076
โทรสาร.0-4351-4681 http://www.rec.mbu.ac.th

(ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน)
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ศธ 6015/ว 182

วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาวหนูเตือน เงินลี

ด้วย นางลมหวน บุตรแสนโคตร นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076 โทรสาร.0-4351-4681
http://www.rec.mbu.ac.th

นางสาวหนูเตือน เงินลี
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ศธ 6015/ว 180

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

อบต.ขามเปี้ย
เลขรับที่ 1254
ลงวันที่ 10 พ.ย. 57
เวลา 10.00 น.

5 พฤศจิกายน 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวบข้อมูล

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วย นางลมหวน บุตรแสนโคตร นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ดได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวหนูเตือน เงินลี
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย

ว่าที่ ร.ต.
(จตุพล บุญเกิด)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย
18 พ.ย. 57

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล, ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.0-45351-8364,0-4351-6076
โทรสาร.0-4351-4681

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

<u>คำชี้แจง</u>

1) แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงถึงการมีส่วนร่วมที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และคำตอบของท่านจักไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

2) แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ลมหวน บุตรแสนโคตร
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

<u>ตอนที่ 1</u> ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1) เพศ

[ ] ชาย

[ ] หญิง

2) อายุ

[ ] ไม่เกิน - 30 ปี

[ ] 31 - 40 ปี

[ ] 51 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

[ ] ประถมศึกษา

[ ] มัธยมศึกษา/เทียบเท่า

[ ] อนุปริญญา/เทียบเท่าขึ้นไป

4) อาชีพ

[ ] เกษตรกร

[ ] ค้าขาย/ อาชีพส่วนตัว

[ ] รับราชการ/พนักงานของรัฐ

<u>ตอนที่ 2</u> แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อ ที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด และให้ตอบครบทุกข้อ

<u>ตัวอย่าง</u>

ข้อที่	ท่านมีการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ในข้อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ					
1.	ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน	/				
2.	ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.		/			

<u>อธิบาย</u>

ตัวอย่างข้อ 1 แสดงว่าท่าน ด้านร่วมกำหนดปัญหา / ความต้องการ ท่านร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบล อยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่างข้อ 2 แสดงว่าท่าน ด้านร่วมกำหนดปัญหา / ความต้องการ ท่านร่วมเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. อยู่ในระดับมาก

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ						
1.	ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน					
2.	ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
3.	ร่วมการอภิปราย ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่าง					
4.	ร่วมการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน ต่อที่ประชุม					
5.	ร่วมจัดวิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
6.	ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล					
7.	ร่วมตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต.					
ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ						
1.	ร่วมวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้านเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขให้ตรงกับปัญหาความต้องการนั้นๆ					
2.	ร่วมวางนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน					
3.	ร่วมกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต.					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
4.	ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านอย่างสูงสุด					
5.	ร่วมค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน					
6.	ร่วมกำหนดวิธีการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน					
7.	ร่วมตัดสินใจเลือกแผนงานโครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนา อบต.					
ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา						
1.	ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯจัดทำเสร็จแล้ว					
2.	เชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต.					
3.	แสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ					
4.	เข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต.					
5.	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต.					
6.	ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ผ่านความเห็นชอบจาก สภา อบต.					
7.	ตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาอบต.ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภาอบต.เห็นชอบ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านร่วมปฏิบัติ และติดตามและประเมินผล						
1.	ร่วมปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย					
2.	ร่วมประสานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต.					
3.	ร่วมควบคุม ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้ตามเป้าหมายในแผนพัฒนาของ อบต.					
4.	ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาของ อบต.ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล					
5.	ร่วมใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต.					
6.	ร่วมบำรุงรักษาโครงการที่ อบต.ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป					
7.	ร่วมประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต.ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต.					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มทั้งสี่ด้าน

1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3) ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา

ข้อเสนอแนะ..... ....

....

....

4) ด้านร่วมปฏิบัติ และติดตามและประเมินผล

ข้อเสนอแนะ..... ....

.....

....

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ภาคผนวก จ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	$IOC = \frac{\sum x}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) ด้านร่วมกำหนดปัญหาความต้องการ						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2) ด้านร่วมจัดทำแผนงานโครงการ						นำไปใช้ได้
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3) ด้านร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ($\sum X$)	$IOC = \frac{\sum x}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4) ด้านร่วมปฏิบัติ และติดตามและประเมินผล						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ฉ
ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan)

ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan)

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1,200	291
15	14	230	144	1,300	297
20	19	240	148	1,400	302
25	24	250	152	1,500	306
30	28	260	155	1,600	310
35	32	270	159	1,700	313
40	36	280	162	1,800	317
45	40	290	165	1,900	320
50	44	300	169	2,000	322
55	48	320	175	2,200	327
60	52	340	181	2,400	331
65	56	360	186	2,600	335
70	59	380	191	2,800	338
75	63	400	196	3,000	341
80	66	420	201	3,500	346
85	70	440	205	4,000	351
90	73	460	210	4,500	354
95	76	480	214	5,000	357
100	80	500	217	6,000	361
110	86	550	226	7,000	364
120	92	600	234	8,000	367
130	97	650	242	9,000	368
140	103	700	248	10,000	370
150	108	750	254	15,000	375
160	113	800	260	20,000	377
170	118	850	265	30,000	379
180	123	900	269	40,000	380
190	127	950	274	50,000	381
200	132	1,000	278	75,000	382
210	136	1,100	285	100,000	384

(ที่มา : บุญชม ศรีสะอาด . 2545 : 42-43)

ภาคผนวก ช
คำสั่งแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประชุมประชาคม หมู่บ้าน

คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย
ที่ 81/2557
เรื่อง แต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประชาคมหมู่บ้านประจำปี พ.ศ 2557

.....

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

ข้อ 16 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้ (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยนำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ข้อ 17 การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ข้อ 18 แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จในเดือนมิถุนายน ก่อนงบประมาณประจำปี และจะดำเนินการจัดประชุมประชาชาคมเพื่อรับฟังข้อมูล ความเห็น ข้อเสนอแนะหรือแสวงหาการตัดสินใจจากประชาชนเพื่อดำเนินการภารกิจอันเป็นหน้าที่สาธารณะต่าง ๆ ของ อบต. เพื่อสามารถนำไปจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาชุมชนและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย (พ.ศ. 2558-2560) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย จึงขอแต่งตั้งบุคคลดังต่อไปนี้เป็นประชาคมประจำตำบลขามเปี้ย ดังต่อไปนี้

1. นายม้วน ศรีวิสัย	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 3	เป็น	ประชาคม
2. นายอรรถพล ไสววรรณ	ส.อบต. ม. 3	เป็น	ประชาคม
3. นางเสงี่ยม ประดับศรี	ส.อบต. ม. 3	เป็น	ประชาคม
4. นายบุญช่วย พลแก้วเกษ	อปพร. ม. 3	เป็น	ประชาคม
5. นายธวัช พลแก้วเกษ	อปพร. ม. 3	เป็น	ประชาคม
6. นายคำศรี ไชยสิงห์	อปพร. ม. 3	เป็น	ประชาคม
7. นายสมาน หันบัญญัติ	อสม. ม. 3	เป็น	ประชาคม

8. นายสุบัน รับคำชื่อ	อสม. ม. 3	เป็น	ประชาคม
9. นายปานทอง พิลาออน	อสม. ม.3	เป็น	ประชาคม
10. นางจำรอง ไกรแก้ว	กลุ่มสตรี ม.3	เป็น	ประชาคม
11. นางสำเนียง วงค์จันทร์ดา	กลุ่มสตรี ม. 3	เป็น	ประชาคม
12. นางคำภี ไสววรรณ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 3	เป็น	ประชาคม
13. นางสมร แดนดงยิ่ง	กลุ่มแม่บ้าน ม. 3	เป็น	ประชาคม
14. นายสุมารี ทศการ	ประชาคม ม. 3	เป็น	ประชาคม
15. นางน้อยไตรนิคม	ประชาคม ม. 3	เป็น	ประชาคม
16. นายเดชา เชียงตุ	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 4	เป็น	ประชาคม
17. นายวิชัย จักรวรรดิ	ส.อบต. ม. 4	เป็น	ประชาคม
18. นายประยงค์ ผ่องกาไสย์	ส.อบต. ม. 4	เป็น	ประชาคม
19. นายทวีศักดิ์ นาหนองแก้ว	อปพร. ม. 4	เป็น	ประชาคม
20. นายสีทา นาเรียงรัตน์	อปพร. ม. 4	เป็น	ประชาคม
21. นายสุรศักดิ์ จันทอน	อปพร. ม. 4	เป็น	ประชาคม
22. นางอำนวย ยะนะโชติ	กลุ่มสตรี ม. 4	เป็น	ประชาคม
23. นางวาสนา ชูศรีทอง	กลุ่มสตรี ม. 4	เป็น	ประชาคม
24. นางญวน ประชาชิตร	กลุ่มแม่บ้าน ม. 4	เป็น	ประชาคม
25. นางสมบัติ โพธิ์ชัยแสน	กลุ่มแม่บ้าน ม. 4	เป็น	ประชาคม
26. นางสมบูรณ์ มงคลชัย	ประชาคม ม. 4	เป็น	ประชาคม
27. นางประครอง บรรณามล	ประชาคม ม. 4	เป็น	ประชาคม
28. นางโสภา ผดุงสัตย์	อสม. ม. 4	เป็น	ประชาคม
29. นายทองดี พัตตะยา	อสม. ม. 4	เป็น	ประชาคม
30. นางสมัย นาเรียงรัตน์	อสม. ม. 4	เป็น	ประชาคม
31. นายทองสุข ประเสริฐสังข์	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 5	เป็น	ประชาคม
32. นายกิจติพงษ์ แดนประเทือง	ส.อบต. ม. 5	เป็น	ประชาคม
33. นายชำนาญ สระมูล	ส.อบต. ม. 5	เป็น	ประชาคม
34. นายสงวน ทิพประมวล	อปพร. ม. 5	เป็น	ประชาคม
35. นายนิคม ประชาชติร	อปพร. ม. 5	เป็น	ประชาคม
36. นายนิยมศักดิ์ ชาวพระลาน	อปพร. ม. 5	เป็น	ประชาคม
37. นายวันทา หงส์บุญเลิศ	อสม. ม. 5	เป็น	ประชาคม
38. นายคำออน ธนาไสย์	อสม. ม. 5	เป็น	ประชาคม
39. นายน้อย หงส์บุญเรือง	อสม. ม. 5	เป็น	ประชาคม
40. นายอ่อนตา ดอนลาดลี	ประชาคม ม. 5	เป็น	ประชาคม
41. นางทองจันทร์ หงส์บุญเลิศ	กลุ่มสตรี ม. 5	เป็น	ประชาคม
42. นางคำภา ชาวพะลาน	กลุ่มแม่บ้าน ม. 5	เป็น	ประชาคม

43. นางสมบูรณ์ มงคลชัย	กลุ่มแม่บ้าน ม. 5	เป็น	ประชาคม
44. นายวันดี ประดิษฐบุญ	ประชาคม ม. 5	เป็น	ประชาคม
45. นายสมหมาย บัวจรูญ	ประชาคม ม. 5	เป็น	ประชาคม
46. นายกล้าณรงค์ หงส์คำสร้าง	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 7	เป็น	ประชาคม
47. นางอรชน ผลนาเงิน	ส.อบต. ม. 7	เป็น	ประชาคม
48. นายอนุวัฒน์ ยอดสุข	ส.อบต. ม. 7	เป็น	ประชาคม
49. นายธงชัย โพธิ์กุดศรี	อปพร. ม. 7	เป็น	ประชาคม
50. นายเงิน โพธิ์ชัยรัตน์	อปพร. ม. 7	เป็น	ประชาคม
51. นายนาวา นาหอมจันทร์	อปพร. ม. 7	เป็น	ประชาคม
52. นางนิตยา เจนเชี่ยวชาญ	อสม. ม.7	เป็น	ประชาคม
53. นางสมคิด แดนระเบียบ	อสม. ม. 7	เป็น	ประชาคม
54. นายอนงค์ จำปารุณ	อสม. ม. 7	เป็น	ประชาคม
55. นางสาคร โพธิ์ชัยแสน	กลุ่มแม่บ้าน ม. 7	เป็น	ประชาคม
56. นางทองจันทร์ หงส์บุญเลิศ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 7	เป็น	ประชาคม
57. นางสิงค์ ศรีวิลัย	กลุ่มสตรี ม. 7	เป็น	ประชาคม
58. น.ส.ลักษมี นาสิงทอง	กลุ่มสตรี ม. 7	เป็น	ประชาคม
59. นายไพรินท์ อนันเอื้อ	ประชาคม ม. 7	เป็น	ประชาคม
60. นางสมจิตร สมหวัง	ประชาคม ม. 7	เป็น	ประชาคม
61. นายณรงค์ เจริญเขต	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 8	เป็น	ประชาคม
62. นายหนูกัน จำปาศรี	ส.อบต. ม. 8	เป็น	ประชาคม
63. นายวินัย จำปาสิงห์	ส.อบต. ม. 8	เป็น	ประชาคม
64. นายประเสริฐ ไชยบุตร	อปพร. ม. 8	เป็น	ประชาคม
65. นายสมพร โพธิ์ไชยแสน	อปพร. ม. 8	เป็น	ประชาคม
66. นายทองสุข บุญสินชัย	อปพร. ม. 8	เป็น	ประชาคม
67. นางพิสมัย ศรีนุกูล	กลุ่มสตรี ม. 8	เป็น	ประชาคม
68. นางประครอง จำปาลุน	กลุ่มสตรี ม. 8	เป็น	ประชาคม
69. นายบัวลอย ยุบลศรี	อสม. ม. 8	เป็น	ประชาคม
70. นางบุษบา สายโรจน์	อสม. ม. 8	เป็น	ประชาคม
71. นางบานใบ โพธิ์ชัยแสน	อสม. ม. 8	เป็น	ประชาค
72. นางคำพอง ชำนาญยงค์	กลุ่มแม่บ้าน ม. 8	เป็น	ประชาคม
73. นางเครือ แดนกาไสย์	กลุ่มแม่บ้าน ม. 8	เป็น	ประชาคม
74. นายบุญยัง แสนโบราณ	ประชาคม ม. 8	เป็น	ประชาคม
75. นายสุด ชูศรีทอง	ประชาคม ม. 8	เป็น	ประชาคม
76. นายสมบัติ ธรรมปัตย์	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 9	เป็น	ประชาคม
77. นายสุรทิน แดนนาเลิศ	ส.อบต. ม. 9	เป็น	ประชาคม

78. นายชัยวัฒน์ คณาศรี	ส.อบต. ม. 9	เป็น	ประชาคม
79. นายสายนต์ เพื่อคำ	อปพร. ม. 9	เป็น	ประชาคม
80. นายกุศล แจ้งเอื่อม	อปพร. ม. 9	เป็น	ประชาคม
81. นายทองบ่อ ชูศรีทอง	อปพร. ม. 9	เป็น	ประชาคม
82. นายพลชัย สุทธิประภา	ผู้ช่วย ม. 9	เป็น	ประชาคม
83. นายวันชัย ประชาชิต	ผู้ช่วย ม. 9	เป็น	ประชาคม
84. นางหนูทวน เยาวกรณ์	อสม. ม. 9	เป็น	ประชาคม
85. นายสมบูรณ์ โพธิ์ไชยโถ	อสม. ม. 9	เป็น	ประชาคม
86. นายสมคิด คุ้มกุดลิง	อสม. ม. 9	เป็น	ประชาคม
87. นางนภวรรณ จันทร์อุดม	กลุ่มสตรี ม. 9	เป็น	ประชาคม
88. นางอ่อนตา แสนโบราณ	กลุ่มสตรี ม. 9	เป็น	ประชาคม
89. นางบุญมี โพธิ์หนาม	กลุ่มแม่บ้าน ม. 9	เป็น	ประชาคม
90. นายเพชรมณี แสนโบราณ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 9	เป็น	ประชาคม
91. นายสมควร สุวศรี	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 10	เป็น	ประชาคม
92. นายประจวบ โพธิ์กุดศรี	ส.อบต. ม. 10	เป็น	ประชาคม
93. นายวาสนา เพชรมาตร์	ส.อบต. ม. 10	เป็น	ประชาคม
94. นายคำไพร นางสิงห์ทอง	อปพร. ม. 10	เป็น	ประชาคม
95. นางบุญช่วย ขันไพบูลย์	อปพร. ม. 10	เป็น	ประชาคม
96. นายภูธร บันไพบูลย์	อปพร. ม. 10	เป็น	ประชาคม
97. นายสังคม ดาศรี	ผู้ช่วย ม. 10	เป็น	ประชาคม
98. นางกันญา กระภูชัย	ผู้ช่วย ม. 10	เป็น	ประชาคม
99. นายสุรพล แวงวรรณ	กลุ่มสตรี ม. 10	เป็น	ประชาคม
100. นายสมหมาย ธรรมปัตย์	อสม. ม. 10	เป็น	ประชาคม
101. นางธีรตา คำพิลา	อสม. ม. 10	เป็น	ประชาคม
102. นางหนูจันทร์ จำปาลุน	กลุ่มแม่บ้าน ม. 10	เป็น	ประชาคม
103. นางเยาวเรศ หันประกอบ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 10	เป็น	ประชาคม
104. นางพู คงวิชัย	กลุ่มสตรี ม. 10	เป็น	ประชาคม
105. นางถนอม ไชยนาม	กลุ่มสตรี ม. 10	เป็น	ประชาคม
106. นายเทวฤทธิ์ ผดุงเชื้อ	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 11	เป็น	ประชาคม
107. นายบุญช่วง คำบัวโคตร	ส.อบต. ม. 11	เป็น	ประชาคม
108. นายสอน หงส์บุญเลิศ	ส.อบต. ม. 11	เป็น	ประชาคม
109. นายอรัญ หงส์บุญเรือน	อปพร. ม. 11	เป็น	ประชาคม
110. นายภานุมาศ ผ่องกมล	อปพร. ม. 11	เป็น	ประชาคม
111. นายปรีชา แดนประเทือง	อปพร. ม. 11	เป็น	ประชาคม
112. นายคำ ชูศรีทอง	อสม. ม. 11	เป็น	ประชาคม

113. นางไสว สระเศษ	อสม. ม. 11	เป็น	ประชาคม
114. นายหุล ชำนาญยิ่ง	อสม. ม. 11	เป็น	ประชาคม
115. นางสุภาพ โพธิ์ไชยแสน	กลุ่มแม่บ้าน ม. 11	เป็น	ประชาคม
116. นางทองสี โพธิ์ชัยรัตน์	กลุ่มแม่บ้าน ม. 11	เป็น	ประชาคม
117. นายประสิทธิ์ สระเศษ	ประชาคม ม. 1	เป็น	ประชาคม
118. นางสา กิจบรรเทา	ประชาคม ม. 11	เป็น	ประชาคม
119. นางทองจันทร์ หงส์บุญเลิศ	กลุ่มสตรี ม. 11	เป็น	ประชาคม
120. นายหนูพิน จันทแสง	กลุ่มสตรี ม. 11	เป็น	ประชาคม
121. นายวิโรจน์ ชำนาญยงค์	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 15	เป็น	ประชาคม
122. นายปัญญา เวียงสิมา	ส.อบต. ม. 15	เป็น	ประชาคม
123. นายวิเชียร มุสิกา	ส.อบต. ม. 15	เป็น	ประชาคม
124. นายวินัย โพธิ์กุดศรี	อปพร. ม. 15	เป็น	ประชาคม
125. นายสงวน ไพนโสภา	อปพร. ม. 15	เป็น	ประชาคม
126. นายศรศรี ผ่องนารถ	อปพร. ม. 15	เป็น	ประชาคม
127. นายเคนศรี เนตรศิริ	อสม. ม. 15	เป็น	ประชาคม
128. นายสงค์ มนตรีชน	ประชาคม ม. 15	เป็น	ประชาคม
129. นายประภาส ขุราศี	อสม. ม. 15	เป็น	ประชาคม
130. นายไพจิตร โพธิ์กุดศรี	อสม. ม. 15	เป็น	ประชาคม
131. นายจันทร์ สายโรจน์	อสม. ม. 15	เป็น	ประชาคม
132. นายอุทัยวรรณ ขุราศี	กลุ่มสตรี ม. 15	เป็น	ประชาคม
133. นางทวีพร อุตรทอง	กลุ่มสตรี ม. 15	เป็น	ประชาคม
134. นางชาลินี เจริญเขต	กลุ่มแม่บ้าน ม. 15	เป็น	ประชาคม
135. นางบำเพ็ญ แดนนาเลิศ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 15	เป็น	ประชาคม
136. นายสมพร อรัญสาร	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 18	เป็น	ประชาคม
137. นายสลามเดช ฤทธินันท์	ส.อบต. ม. 18	เป็น	ประชาคม
138. นายประสิทธิ์ จำปาหาร	ส.อบต. ม. 18	เป็น	ประชาคม
139. นายเทวี แดนดงยิ่ง	อปพร. ม. 18	เป็น	ประชาคม
140. นายวรรณเรศ อรัญสาร	อปพร. ม. 18	เป็น	ประชาคม
141. นายธนัฐกรณ์ เยาวนิตย์	อปพร. ม. 18	เป็น	ประชาคม
142. นางสมคิด เกิดบุญมี	อสม. ม. 18	เป็น	ประชาคม
143. นายบรรทม สายโรจน์	อสม. ม. 18	เป็น	ประชาคม
144. นายตุ๋ย โพธิ์ชัยรัตน์	อสม. ม. 18	เป็น	ประชาคม
145. นางรำพัน แดนประกรณ์	กลุ่มสตรี ม. 18	เป็น	ประชาคม
146. นางน้อย แดนประกรณ์	กลุ่มสตรี ม. 18	เป็น	ประชาคม
147. นางมณี ศรีดวงโชติ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 18	เป็น	ประชาคม

148. นางต้อ เขมันเขจิต	กลุ่มแม่บ้าน ม. 18	เป็น	ประชาคม
149. นายสำพุทธา ศรีนาเรียง	ประชาคม ม. 18	เป็น	ประชาคม
150. นายสำรี ยุบลไมล์	ประชาคม ม. 18	เป็น	ประชาคม
151. นายชัยพล โพธิ์ชัยรัตน์	ผู้ใหญ่บ้าน ม. 19	เป็น	ประชาคม
152. นางสาวสุพรรณี กมลสาร	ส.อบต. ม. 19	เป็น	ประชาคม
153. นายอานนท์ แดนประกรณ์	ส.อบต. ม. 19	เป็น	ประชาคม
154. นายพันปี ยุบลไมล์	อปพร. ม. 19	เป็น	ประชาคม
155. นายคำคูณ ไพลออ	อปพร. ม. 19	เป็น	ประชาคม
156. นายทองดาว กมลขันธ์	อปพร. ม. 19	เป็น	ประชาคม
157. นายประจง ถิ่นวิชัย	อสม. ม. 19	เป็น	ประชาคม
158. นายปรีชา พลเยี่ยม	อสม. ม. 19	เป็น	ประชาคม
159. นางไปรษณี สารวัน	อสม. ม. 19	เป็น	ประชาคม
160. นางนาง เวียงสิมา	กลุ่มสตรี ม. 19	เป็น	ประชาคม
161. นางมะลิ ชูศรีทอง	กลุ่มสตรี ม. 19	เป็น	ประชาคม
162. นางสวรรค์ จรัญเสริฐ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 19	เป็น	ประชาคม
163. นางประยูร กมลสาร	กลุ่มแม่บ้าน ม. 19	เป็น	ประชาคม
164. นางประสิทธิ์ แดนนารินทร์	ประชาคม ม. 19	เป็น	ประชาคม
165. นางบุษผา แดนนารินทร์	ประชาคม ม. 19	เป็น	ประชาคม
166. นายชวน อรัญมิ่ง	กำนัน ต.ขามเปี้ย	เป็น	ประชาคม
167. นายสัมฤทธิ์ ทศกร	ส.อบต. ม.20	เป็น	ประชาคม
168. นายทองเพชร หัดประกอบ	ส.อบต. ม. 20	เป็น	ประชาคม
169. นายเวชย์ มนตรีชน	อปพร. ม. 20	เป็น	ประชาคม
170. นายอภิชัย ทศกร	อปพร. ม. 20	เป็น	ประชาคม
171. นายคำพันธ์ กมลภพ	อปพร. ม. 20	เป็น	ประชาคม
172. นายภานัน มุสิกา	อสม. ม. 20	เป็น	ประชาคม
173. นายสมบูรณ์ ไกรแก้ว	อสม. ม. 20	เป็น	ประชาคม
174. นายพัสนา ศรีวิสัย	อสม. ม. 20	เป็น	ประชาคม
175. นายบุญสี อรุณภาส	ประชาคม ม. 20	เป็น	ประชาคม
176. นายสาย เวียงสิมา	ประชาคม ม. 20	เป็น	ประชาคม
177. นางสัง ศรีวิสัย	กลุ่มสตรี ม. 20	เป็น	ประชาคม
178. นางอำคา หงส์ศรีหม่น	กลุ่มแม่บ้าน ม. 20	เป็น	ประชาคม
179. นางจันทร์ กมลภพ	กลุ่มแม่บ้าน ม. 20	เป็น	ประชาคม
180. นางสมศรี ผ่องนารถ	กลุ่มสตรี ม. 20	เป็น	ประชาคม

โดยให้ผู้ที่มีรายชื่อข้างต้นเข้าร่วมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย ประจำปี พ.ศ. 2558-2560 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และแผนพัฒนาก็จะได้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนต่อไป

สั่ง ณ วันที่ 25 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

ว่าที่ ร.ต.
(จตุพล บุญเกิด)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	:	นางลมหวน บุตรแสนโคตร
วัน เดือน ปี เกิด	:	วันที่ 9 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2514
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	80 หมู่ที่ 9 บ้านหนองแสงสว่าง ตำบลหนองตาไก้ อำเภอ โพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา		
พ.ศ. 2537	:	ปริญญาตรีศิลปศาสตร์บัณฑิต(ศศ.บ) วิทยาลัยครูอุดรธานี
สถานที่ทำงาน		
ตำแหน่ง และประวัติการทำงาน		
พ.ศ. 2547	:	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2554 -ปัจจุบัน	:	นักบริหารงานทั่วไป ระดับ7 (หัวหน้าสำนักงานปลัด)องค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด